जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

(District Disaster Preparedness & Response Plan)

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति

जुम्ला

२०८१

बिपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ को **अद्यावधिक मस्यौदा तयारी समिति**

श्री दत्तराज हमाल, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी - संयोजक
श्री ईश्वरा सुवेदी, जिल्ला परियोजना अधिकृत, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जुम्ला - सदस्य
श्री किशोर न्यौपाने, कार्यकारी निर्देशक, पेश नेपाल - सदस्य
श्री दिपराज रावत, जिल्ला संयोजक, किर्डार्क नेपाल - सदस्य
श्री प्रेम सिहँ ठकुरी, परियोजना संयोजक क्याड नेपाल - सदस्य
श्री राम कृष्ण पाण्डे, बिपद फोकल पर्सन, जिल्ला प्रशासन कार्यलय - सदस्य
श्री करबिर बहादुर चन्द, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जुम्ला - सदस्य

सल्लाहकार : श्री जय कुमार घिमिरे, प्रमुख जिल्ला अधिकारी, जुम्ला
दस्तावेज : जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

सर्वाधिकार : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जुम्ला

प्रकाशक : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जुम्ला

सर्वाधिकार: प्रकाशक

प्रथम पटक प्रकाशन मिति : २०६८
दोस्रो पटक अध्यावधिक : २०६९
तेस्रो पटक अध्यावधिक : २०७०
चौथो पटक अध्यावधिक : २०७१
पाँचौ पटक अध्यावधिक : २०७२
छैटौं पटक अध्यावधिक : २०७३
सातौं पटक अध्यावधिक : २०७४
आठौं पटक अध्यावधिक : २०७५
नवौं पटक अध्यावधिक : २०७६
दशौं पटक अध्यावधिक : २०७७
एघारौ पटक अध्यावधिक : २०७८
बाह्रौ पटक अध्यावधिक : २०७९
तेह्रौं पटक अध्यावधिक : २०८०
चौधौं पटक अध्यावधिक : २०८१

सहयोगी संस्थाहरु :

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जुम्ला जिल्ला शाखा
KIRDARC ...together for social justice
Collaborative Actions for Dignity(CAD) आत्म सम्मानका लागि सहकार्य
PACE-NEPAL ...Together For Social Change

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

जुम्ला

मिति २०८१।०४।२९

प.सं.

च.नं

विषयः शुभकामना ।

जुम्ला जिल्ला मनसुनी बाढी, पहिरो, असिना, खडेरी, महामारी र चट्याङबाट वर्षेनी प्रभावित हुने गरेको छ । प्रकोपबाट प्रभावित भइरहने जिल्ला भएकोले यसले विभिन्न प्रकारका विपद्हरूको सामना गरिरहनु परेको छ । यहाँको भौगर्भिक, भौगोलिक तथा हावापानीजन्य अवस्थाले गर्दा यहाँ स्थानीय नागरिकहरु हर समय एक वा अर्को विपद्को सम्भावित जोखिमयुक्त अवस्थाबाट गुज्रिरहेका हुन्छन् । हरेक वर्ष बाढी, पहिरो, आगलागी, सुख्खा खडेरी, हुरीबतास, असिना, चट्याङ्ग, जस्ता विपद्बाट जनधनको क्षति, भू-क्षय, सम्पत्तिको नोक्सानी, बस्तुभाउको मृत्यु र मूलभूत रूपमा जीवनको क्षति समेत हुने गरेको छ । यस प्रकारको प्रकोपबाट उत्पन्न विपद्को समयानुकूल व्यवस्थापन गरी नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै व्यक्तिगत तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षाको प्रत्याभूति दिनु हामी सबैको कर्तव्य हो । विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य ,पुनर्निर्माण र पुनःस्थापना तथा यससँग सम्बन्धित कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सबै सरोकारवालाको प्रतिनिधित्व तथा संलग्नतामा तयार गरिएको जुम्ला जिल्लाको "**विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना–२०८१**"ले कुनै पनि प्रकारको प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपद्का सबै अवस्थाको सामना गर्दै नागरिकको सुरक्षित रुपमा बाँच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्नेतर्फ मार्गदर्शन प्रदान गर्ने बिश्वास लिएको छु । साथै विगतका वर्षमा विपद् व्यवस्थापनमा अनवरतरुपमा कार्य गर्ने सबै सरोकारवाला निकायहरुलाई हार्दिक धन्यवाद छ । यो योजना तयार गर्नको लागि संयोजन गर्ने सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी दत्तराज हमाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा जुम्लाका परियोजना अधिकृत इश्वरा सुवेदी, सामुदायिक प्रशिक्षक करविर बंहादुर चन्द, PACE नेपालका कार्यकारी निर्देशक किशोर न्यौपाने, KIRDARC नेपालका व्यवस्थापक दिपराज रावत, लगायत यो योजना निर्माणमा सहयोग गर्ने सबैलाई धन्यवाद दिदैं आगामी दिनमा यस योजनाको लक्ष्य अनुरुप सम्बद्ध सबै स्थानीय तहहरुले पनि आ-आफ्नो योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न र अन्य क्षेत्रगत सदस्यहरुलाई समेत सक्रियताकासाथ आ–आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह गर्न अनुरोध गर्दछु ।

जयकुमार घिमिरे

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

एवं

अध्यक्ष जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जुम्ला

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

मिति : २०८१।०४।२२

प्रकाशनका सम्बन्धमा

जुम्ला जिल्लामा हरेक वर्ष हरेक वर्ष बाढी, पहिरो, आगलागी, सुख्खा खडेरी, हिमपात, असिना, चट्याङ्ग, महामारी आदि विपद्ले धनजनको हानी नोक्सानी हुने गरेको छ । यस जिल्लाको धेरै भूभागमा कमजोर भू-बनोट, विकासमा अव्यवस्थित निर्माण कार्य आदि र जलवायु परिवर्तनको कारणले समेत उल्लेखित प्रकोपहरुको जोखिममा वृद्धि भएको पाइन्छ । तर पूर्वतयारी र प्रतिकार्य संयन्त्रको प्रभावकारी समन्वय भएमा जोखिमलाई धेरै हदसम्म कमगर्न सकिने छ । यसको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले योजनावद्धरुपले जिल्लामा भएका श्रोत साधनको व्यवस्थित रुपले विपद् पहिले, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात परिचालन गर्नुपर्ने आवश्यक देखिन्छ । यस प्रकारको कार्य सबै निकायहरुको आपसी समन्वय, सहयोग र सहकार्यले मात्र सफल बन्न सक्छ ।

यसै क्रममा <u>विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४</u>, <u>विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६</u> र <u>राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य संशोधित कार्यढाँचा २०७० (प्रथम संशोधन २०७५)</u> तथा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय विपद्संग सम्बन्धित परिपत्र र निर्देशनको आधारमा यस जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले तयार पारेको <u>जिल्लास्तरीय विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०८०</u> अद्यावधिक गरी <u>जिल्लास्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना–२०८१</u> तयार पारिएको छ । यस योजनाको कार्यान्वियन गर्न गराउन सबै पक्षलाई अनुरोध गरिन्छ । योजना अध्यावधिक कार्यमा सहयोग गर्नुहुने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा जुम्ला जिल्ला शाखा जिल्ला परियोजना अधिकृत इश्वरा सुवेदी, सामुदायिक प्रशिक्षक करविर बहादुर चन्द, पेश नेपालका कार्यकारी निर्देशक किशोर न्यौपाने, क्रिडाक नेपालका व्यवस्थापक दिपराज रावत, लगायत सम्पूर्ण सदस्यहरुलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा यस कार्यको लागि सहयोग गर्नुहुने सम्बन्धित सबै स्थानीय सरकार, सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु

....

दत्तराज हमाल

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

एवं जिल्ला स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०८१ अध्यावधिक समिति संयोजक

विषयसुची:

कार्यकारी सारांश vii

परिच्छेद १ 1

पृष्ठभुमी 1

१.१ जिल्लाको संक्षिप्त परिचय 1

१.१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभुमि 1

१.१.२ भौगोलिक बनावट 2

१.१.३ हावापानी तथा जलवायु 2

१.२ योजनाको उद्देश्य 2

१.३ योजना अद्यावधिक गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रक्रिया 3

१.४ योजनाका सीमा 4

१.५ विपद् व्यवस्थापनका लागि अवलम्बन गरिने रणनीति, मान्यता 5

२. विपद् जोखिमको अवस्था 7

२.१ विगतका विपद्हरुको विश्लेषण 7

२.२ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संवैधानिक कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू 9

२.३ प्रमुख प्रकोपहरु तथा प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरु 11

२.४ प्रकोपको आंकलन तथा सम्भावित पालिकागत प्रभावित क्षेत्रहरु 12

२.५ विपद् जोखिम आँकलन तथा नक्साङ्कन 13

२.६ प्रकोप पात्रो ,मौसमी पात्रो , बाली तथा वनस्पती पात्रो विश्लेषण : 16

२.७ प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसुचना प्रणाली विश्लेषण 19

२.८ सरोकारवाला संस्थाहरु 20

२.९ विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्यको विवरण 21

२.९.१. समन्वय, सूचना, र खोज तथा उद्धार 22

२.९.२. संरक्षण 25

२.९.३. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा 28

२.९.४. खानेपानी तथा सरसफाई 29

२.९.५ आपतकालीन शिक्षा 30

आपतकालिन् तथा संकटपुर्ण अवस्थामा शिक्षाका प्राथमिकताका क्षेत्रह 31

२.९.६ स्वास्थ्य तथा पोषण 34

२.९.७ आपतकालिन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री 35

२.९.८ शीघ्र पुनर्लाभ 37

परिच्छेद तिन : विषयगत क्षेत्रहरु 37

३. सामान्य पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरुको लागि) 40

३.२ खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 42

३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 43

३.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 45

३.५ आपत्कालीन शिविर आश्रय स्थल व्यवस्थापन तथा र गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 46

३.६ संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 47

३.७ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 48

३.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 49

४. पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 50

५. आपतकालिन प्रतिकार्य योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरुको लागि) 55

६ आवश्यकताको लेखाजोखा 68

६.१ विषयगत स्रोत साधनको आंकलन 68

६.२ बन्दोवस्तीका सामग्रीहरुको आँकलन 69

६.३ अन्य आवश्यकताहरु र अनुमानित लागत 79

६.४ आर्थिक स्रोत उपलब्ध हुने विधि संयन्त्र 79

७.अन्य निकायहरुसँगको समन्वय र सहकार्य 80

८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण 80

९. अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा सिकाइ योजना 80

९.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र 82

९.३ क्षमता विकास 82

९.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण 82

१०. अनुसुचीहरु 84

अनुसुचि १ विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सम्पर्क व्यक्तिहरुको विवरण 84

अनुसुचि २. विपद प्रतिकार्यका लागि सक्रिय सञ्चार क्षेत्रहरु 85

अनुसुचि ३ जिल्लामा रहेका सुरक्षित स्थानहरु : 85

अनुसुचि ४ पालिका स्तरमा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरुको सूची 87

अनुसुचि ५ विभिन्न समयको पूर्वानुमान र सम्भाव्यता स्तरको ट्रिगर लेभु 93

अनुसुचि ६ : जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को कार्यशर्त निर्देश 96

अनुसुचि ७ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA) 97

/

कार्यकारी सारांश

प्राकृतिक रुपले जुम्ला जिल्ला एक रमणीय र सौन्दर्य स्थान भएतापनि एक संवेदनशील क्षेत्रका साथै प्राकृतिक प्रकोपले यसलाई चुनौती दिदै आएको छ भने बाढी, पहिरो, आगलागी, खडेरी, अतिवृष्टी, शितलहर, चट्याङ, वन्य जन्तुको आक्रमण तथा भूकम्प जस्ता प्रकोपहरुबाट उच्च जोखिममा रहेको छ । जसरी नेपाल बिश्वमा भूकम्पीय जोखिमका हिसाबले ११ औ स्थानमा, पानीजन्य प्रकोपका दृष्टिकोणले ३० औं स्थान, जलवायु परिवर्तनको दृष्टिकोणले विश्वमा चौथो स्थानमा, बहुप्रकोप जोखिमका दृष्टिकोणले २० औं जोखिमयुक्त राष्ट्रको रुपमा रहेको छ, त्यस्तै जुम्ला पनि बहुप्रकोपीय जोखिमको हिसाबले उच्च स्थानमा रहेको पाईन्छ । यस्ता विपद्वाट जोगाउन र प्रकोप सृजित विपद्को समयमा प्रभावकारी रुपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न र सम्बन्धित निकायहरुको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गर्नका लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयबाट जारी भएको **विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (प्रथम संशोधन २०७६), राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन, २०७५)** साथै नेपाल सरकारको मिति २०७४ कात्तिक ०५ गतेको मन्त्री परिषदको बैठकको निर्णय अनुसार परिमार्जित **विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७७)** जस्ता दस्ताबेजहरुका मार्गदर्शन तथा स्थानीय गाउँपालिका र नगरपालिकाबाट संकलित सूचना र जिल्ला आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा जुम्ला जिल्लाको 'विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ मा आवश्यक पुनरावलोकन र परिमार्जन सहित जुम्ला जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८१ (१४ औ अद्यावधिक) तयार गरिएको छ । यो योजना जुम्ला जिल्लामा विभिन्न विपद्बाट ५००० घरपरिवारका ३०००० मानिसहरु प्रभावित हुन सक्ने पूर्वानुमानका आधारमा तयार गरिएको छ ।)

यस योजनामा विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरुलाई प्राथमिकता दिईएको छ । साथै यसका अलावा बिषयगत क्षमता र खाडल (Gap) पहिचान समेत समावेश गरिएका छन ।

परिच्छेद १

1. पृष्ठभुमी

१.१ जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

नेपालको वर्तमान संघीय संरचना अनुसार जुम्ला जिल्ला कर्णाली प्रदेशका १० जिल्लाहरु मध्ये एक हिमाली जिल्ला हो । यहाँको भूभाग केही भिरालो केही समथर र केही उच्च समथर खालको छ जहां ठुला ठुला फाँटहरु अवस्थित छन । यस जिल्लाको नामाकरणका फरकफरक किम्बदन्तीहरु सुन्न पाइन्छ । पहिलो किम्बदन्तीका अनुसार खलङ्गा बजारको पुर्वतिर नेपाली सेनाको नं २४ बाहिनी रहेको स्थान देवल डाँडा र साविकको क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय रहेको स्थान गरल डाँडा जसलाई जुम्लयाहा डाँडा भनिन्छ । जनश्रुति अनुसार परापुर्व कालमा खलंगामा रहेका दत्तात्रय मुनीलाई डस्न दुईवटा अजंगका नाग आउँदा मुनीलाई डस्न नपाउँदै स्वामीको शक्तिले दुबै नाग एकैचोटी भष्म भई देवल र गरल नामका जुम्ल्याहा डाँडा बनेछ्न । यीनै जुम्ल्याहा डाँडाको आधारमा जुम्ला नामाकरण हुन गएको भन्ने किम्बदन्ती छ भने अर्को किम्बदन्ती अनुसार जुम्ला जिल्लाकै पूर्वमा रहेका तिला र जवा नदीलाई जुम्ल्याहा नदीको आधारमा पनि जुम्ला नाम रहन गएको जनश्रुति पाईन्छ ।

१.१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभुमि

हालको जुम्ला जिल्ला नागराजको पालामा जावेश्वरको देश भनेर चिनिन्थ्यो । यस जिल्लाको सदरमुकाम खलंगामा सबभन्दा पहिले प्राचिन कालमा भारतबाट आएका चन्दननाथ बाबा सहित दुईजना ब्रह्मचारीहरुले बस्ती बसाई कृषि र शिक्षाको प्रचार प्रसार गरेका थिए भन्ने लोकोक्ति रहेको पाईन्छ । नागराजका अग्रज सिजाली मल्ल राजाहरुको पालामा पूर्वमा कालीगण्डकी, पश्चिममा बद्री केदार, उत्तरमा मानसरोवर तक्लाखार र दक्षिणमा जामुकुईने घाटसम्म फैलिएको थियो । गोर्खाली राज्यको बिजय पछि पुर्वमा ठाँगे, पश्चिममा कर्णालीको रामघाट र बाजुरा उत्तरमा यारीलिमी गैरीलेख र दक्षिणमा जाजरकोट र दैलेखको सीमा भित्रको भुमि कायम गएिको थियो । राणा शासनकालमा शासन सुविधाका लागि १८ दरामा बिभाजित भई वि.सं.२०१९ साल पछि अञ्चल बिभाजन हुँदा पूर्वमा तिलानदी, पश्चिममा रामघाट, उत्तरमा घोर्चीलेक र दक्षिणमा दैलेख जिल्ला भएको ४९ गाउँपञ्चायतको भुमी नै जुम्ला जिल्ला थियो भने हाल पुर्वमा मौर्य लेख, पश्चिममा नाग्मगाउँ, उत्तरमा घोर्चेलेक र दक्षिणमा जाजरकोट जिल्लाको सीमाना भित्र कायम जिल्ला नै जुम्ला जिल्ला हो । हालको संघीय संरचना अनुसार यस जिल्लामा ८ वटा स्थानीय तहहरु रहेका छन ।

१.१.२ भौगोलिक बनावट

जुम्ला जिल्लाको पूर्वमा डोल्पा, पश्चिममा कालिकोट, उत्तरमा मुगु र दक्षिणमा जाजरकोट जिल्ला रहेका छन् । कुल २५३१ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको जुम्ला जिल्ला २८^{o} ५८' उत्तर देखि २९^{o} ३०' उत्तरी अक्षांश र ८१^{o} २८' देखि ८२^{o} १८' पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएकोछ । क्षेत्रगत रुपमा जुम्ला जिल्लालाई चौधबीस, आठबीस, पाँच र सिंजा क्षेत्र गरी चारवटा क्षेत्रमा विभाजन गरिएकोछ । यो जिल्लाको अवस्थिति समुन्द्री सतहबाट ९१५ देखि ४६७९ मीटर उचाईसम्मको भु-भागमा रहेको छ ।

१.१.३ हावापानी तथा जलवायु

अग्ला लेकहरुदेखि नदी किनारका होचा वेशीहरुसम्म रहेको यस जिल्लाको भौगोलिक विविधताले गर्दा यहाँ हावापानी सबै ठाउँमा एकै प्रकारको छैन । उच्च लेकाली भू-भागमा अति जाडो र ठण्डी हुन्छ भने मध्य पहाडी भागमा गर्मी मौसममा केही न्यानो र हिउँदमा बढी ठण्डी हुने गर्दछ । भौगोलिक वनावटको आधारमा यहाँ मुख्य तीन किसिमका ठण्डा, सुख्खा र शितोष्ण हावापानी पाइन्छ ।

यस जिल्लाको हावापानीको सन्दर्भमा अधिकतम तापक्रम ३३ डि.से. र न्यूनतम -१२ डि.से. सम्म रेकर्ड गरिएको पाईन्छ । वार्षिक औषत वर्षा ८०० मि.मि., औषत सापेक्षिक आद्रता ४३.३ प्रतिशत रहेको र जाडो मौसममा अत्याधिक चिसो हुनुका साथै अधिकांश स्थानमा हिमपात हुने गर्दछ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद् व्यवस्थापनको महत्वपुर्ण चरणका रुपमा रहने प्रतिकार्यका लागि प्रभावकारी पूर्वतयारी गर्नु नै जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना को मुख्य उदेश्य हो । यसका साथसाथै थप उदेश्यहरु यसप्रकार रहेका छन् :

- विपद्का समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने ।
- जिल्लामा मानवीय सहयोगको क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु पहिचान गरि विपद प्रतिकार्यका लागी उपलब्ध हुनसक्ने स्रोत र साधनको आँकलन गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयगत क्षेत्रहरूको जिम्मेवारी तथा भूमिका निर्धारण गरी प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्नका लागि पूर्वयारीका गतिविधिहरु पहिचान र कार्यान्वयन गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू तय गर्नु ।
- विपद्को समयमा स्थानीय तह तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधीलाई अघि बढाउन सहज बनाउने ।

१.३ योजना अद्यावधिक गर्दा अवलम्वन गरिएका प्रक्रिया

चरण नं. १ : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक :

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने क्रममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जुम्ला तथा सरोकारवाला निकायहरु बिच मिति २०८१ जेठ २१ गते छलफल भएको थियो, उक्त बैठकले जुम्ला जिल्लाको विद्यमान प्रकोपहरुको पहिचान, स्तरीकरण गर्नुका साथसाथै विद्यमान विषयगत क्षेत्रहरुको पुनरावलोकन गर्दै २०८१ मा पुर्व निर्धारित ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरुलाई नै कायम गरिएको थियो । यसै बैठकमा जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिकका लागि मस्यौदा समिति गठन गरेको थियो ।

चरण नं. २ : विषयगत क्षेत्रहरूको बैठकः

विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरुले विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने सरोकारवाला निकायहरूको पहिचान, सामान्य पूर्वतयारी योजना, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना, आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनाका गतिविधिहरु, विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित रही स्रोतहरूको आँकलन, आवश्यकताको लेखाजोखा आदि विषयहरूमा केन्द्रित भई छलफल गरिएको थियो ।

चरण नं ३ : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पहिलो मस्यौदा तयारः

विषयगत क्षेत्रहरूको छलफल र द्वितीय स्रोतबाट संकलन गरिएका सूचनाहरू विश्लेषण गरी जुम्ला जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार गरियो ।

चरण नं ४ : योजनाको परीक्षण पृष्ठपोषण संकलन र अन्तिम मस्यौदा तयारः

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सहमतिमा २०८१ असार २९ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा योजनाको परीक्षण गरिएको थियो । सडक दुर्घटना, पहिरो, बाढी र आगलागीमा आधारित भएर टेबल कृत्रिम घटना अभ्यास गरिएको थियो ।

घटना अभ्यास पश्चात् उक्त अभ्यासको पुनरावलोकन गरिएको थियो जसमा विभिन्न विषयगत क्षेत्रले आफूले आफ्नो प्रतिकार्य योजनाको अनुभव आदानप्रदान तथा योजनामा केही सुझाव र पृष्ठपोषणहरु पनि प्रदान गरिएको थियो ।

सुझाव र पृष्ठ पोषणहरुका आधारमा जिल्लाको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अन्तिम मस्यौदा तयार गरिएको थियो ।

चरण नं ५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक र अनुमोदन

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्यहरु एवम् सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा २०८१ असार ३० गते अन्तिम मस्यौदाको प्रस्तुतिकरण भई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जुम्लाले जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य पूर्वतयारी योजना (१४ औं अद्यावधिक संस्करण) २०८१ लाई आधिकारिक दस्तावेजको रुपमा अनुमोदन गरेको छ ।

१.४ योजनाका सीमा

सबै विषयका आफ्नै महत्व र सीमा हुन्छन् । यस योजनाका पनि निम्नअनुसार सीमा रहेका छन्:

1. जिल्लाको विपद्को सबैभन्दा खराब परिस्थितिलाई अनुमान गरी बनाइएको हुँदा यसमा उल्लेखित क्रियाकलाप तथा बजेट महत्वकांक्षी रहेका छन् ।
2. विपद् प्रतिकार्य योजना प्रत्यक्ष विकास निर्माणसँग सम्बन्धित नभएर विपद्को समयमा मात्र कार्यान्वयनमा आउने भएकाले विपद् नपरेमा यस प्रतिकार्य योजनासँग केही प्रावधानहरु निस्कृय रहनेछन् ।
3. यस योजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरुप क्षेत्रगत (Cluster) अवधारणा अन्तर्गत तर्जुमा गरिएको छ ।
4. जिल्लास्थित सरकारी निकाय, स्थानीय तह तथा संघ संस्थाहरुले क्षमता अभिवृद्धिका कार्यमा जोड दिनुपर्ने हुन्छ ।
5. विपद् परिहालेको अवस्थामा योजना अनुरुप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुने भएकोले योजना अनुरुप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सरकार, केन्द्रीय तथा प्रदेश सरकार र दाताहरुको सहयोग लिनुपर्ने सम्भावना हुनसक्छ ।
6. सकटासन्नताको अवस्थालाई वैज्ञानिक सर्वेक्षणका आधारमा नभई विपद्को प्रवृत्ति, विभिन्न सरोकारवालाहरुसँगको छलफल एवम् विगतका तथ्याङ्कहरुबाट तय गरिएको छ ।
7. सबै स्थानीय तहको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार नभइसकेको हुँदा सबैको योजना हेरी तयार गर्न नसकिएको हो ।
8. योजना अनुसार क्रियाकलापहरु गर्न मानवीय स्रोत तथा बजेट उपलब्ध नभएको खण्डमा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा असर पर्न सक्ने देखिन्छ ।

१.५ विपद् व्यवस्थापनका लागि अवलम्वन गरिने रणनीति, मान्यता

क) एकद्वार नीति

जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत एकद्वार नीति अनुरुप समग्र समन्वय र व्यवस्थापनको काम हुनेछ । प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले कुनै सरकारी निकायलाई समन्वयका लागि जिम्मेवारी दिन सकिनेछ । विदाका कारण अति आवश्यक परेको अवस्थामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको जानकारीमा रही विपद व्यवस्थापनमा कार्य गरीरहेका सँघ सँस्थाहरुले समुदाय लक्षित विपद व्यवस्थापन र मानविय कार्य गर्न सक्नेछन् ।

ख) विषयगत समन्वय

विभिन्न कारणबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापनका लागि सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रको सहभागितामा विभिन्न ८ (आठ) वटा विषयगत क्षेत्र तोकिनेछ । ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरूसँगको समन्वयमा विपद् व्यवस्थापनका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

ग) मानव स्रोत व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा कार्य गर्ने सबै सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रहरूले विपद् पूर्व, विपतको समय तथा विपद् पश्चातको समयमा कार्य गर्न सक्ने जनशक्ति तयार गरी जुनसुकै समयमा परिचालन हुन सक्ने गरी व्यवस्था मिलाउने छन् । जनशक्ति तयार गर्दा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँगको समन्वयमा सकेसम्म विपद् व्यवस्थापनका सबै क्षेत्र समेट्ने गरी जस्तै खोज तथा उद्धार, मनोसामाजिक परामर्श, स्वास्थ्य परीक्षण सेवा, द्रूत/आकस्मिक प्रतिकार्य टोली, अग्नी नियन्त्रक तथा स्वयम्सेवक लगायतको क्षमता विकास गर्नुपर्नेछ ।

घ) विपद् व्यवस्थापन गर्ने मुख्य जिम्मेवारी

जुन स्थानीय तह अन्तर्गत विपद्जन्य घटना घटेको छ, सोही स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन गर्न मुख्य जिम्मेवार हुनुका साथै अन्य स्थानीय तहहरूले समेत सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्नेछन् । स्थानीय तह अन्तरगत विपदमा कार्यरत सहयोगि सँघ सँस्थाहरु सँग सहकार्यका लागि समन्वय गर्न सक्नेछन् । विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तहहरू तथा संघीय र प्रदेश सरकारका विभिन्न निकायबीच समन्वय गर्ने जिम्मेवारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र जिल्ला समन्वय समितिको हुनेछ ।

ङ) DLSA को भूमिका

जुम्ला जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा अद्यावधिक गर्ने कार्यमा पेश नेपाल (PACE-Nepal) ले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको मुख्य सहयोगीको (District Lead Support Agency-DLSA) भूमिका निर्वाह गर्ने निर्णय भएको छ । विपद् व्यवस्थापन कार्यमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीसँगको समन्वयमा विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गरी स्रोत व्यवस्थापन, विपद् व्यवस्थापन सामग्री व्यवस्थापन, विपद्जन्य घटना र त्यसको व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित तथ्यांकहरूको नियमित अद्यावधिक गर्ने विषयगत क्लष्टरहरूसँग समेत समन्वय सहकार्य गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक सहयोग गर्नु मिक्ब को प्रत्यक्ष जिम्मेवारी हुनेछ। जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै क्लष्टरहरूसँग आवश्यक समन्वय, सहयोग, सहकार्य गर्न गराउन विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने छ साथै विपद् व्यवस्थापनमा सबै सरकारी,गैरसरकारी, निजी क्षेत्रले सहयोग गर्ने वाताबरणको सृजना गर्नु पनि जिम्मेवारी हुनेछ साथै यसको थप भुमिका अनुसुचि ६ बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद २

२. विपद् जोखिमको अवस्था

२.१ विगतका विपद्हरुको विश्लेषण

प्रकोपको विवरण	वर्ष महिना	स्थान	क्षति			विवरण
			भौतिक	आर्थिक	मानविय	
बाढी पहिरो खोला कटान			घर १४६ वटा	१० लाख बराबर	-	-
			विद्यालय ७ वटा	८ करोड बराबर	३०० पशु चौंपाया	१ लाख बराबर सिभिए
			खानेपानी ३३ वटा	१० लाख बराबर		खाद्यान्न र गैर खाद्य सामाग्री
			फर्निचर ३ वटा	१० हजार बराबर		”
			इट्टा ब्लक उद्योग १ वटा	१ लाख बराबर		”
			मिल १ वटा	२ लाख बराबर		”
	असोज २०७९	तातोपानी,तिला	सिँचाइ कुलो	१ लाख बराबर		खाद्यान्न
	२०६४	हिमा ४,७	जग्गा,जमिन, घट्ट, सिँचाइ कुलो			
	२०७९/०३/२९	हिमा १ आचार्यलिहि	भित्रिखोला पावर हाउस पुरै क्षेति भएको		३ जनाको मुत्यु	
चट्याङ	२०६०	कनकासुन्दरी गा.पा			३ जनाको मुत्यु	
	२०७८	गुठिचौर गाउपालिका	१० परिवारको क्षति	१० लाख बराबरको		
जंगली जनावरको आतंक	२०७८	गुठिचौर गाउपालिका वडा नं. ५		८.लाख बराबरको	१ जनाको मुत्यु	
आगलागी	असोज २०७९	सिंजा ५ बाइदारा	खोर, भेडा , पाठा	२ लाख बराबर	-	१०/१० हजार
	२०८० फागुन	सिंजा ३ धिताललिही	घर, अन्न भाडाकुडा लत्ताकपडा	५ लाख बराबर	-	चामल २ प्याक, तेल ६ पोका, सिरक डस्ना
	२०८० माघ	सिंजा ५ शनिगाउँ	भेडा पाठा	१ लाख बराबर	-	-
	२०७७ माघ	कनकासुन्दरी गा.पा.	खाद्यान्न र गैर खाद्य सामाग्री	१ करोड बराबर	३०० परिवार प्रभावित भएका ५ जनाको मुत्यु	

स्रोत : सम्बन्धित पालिका DPRP

क) जिल्ला आपतकालिन कार्यसँञ्चालन केन्द्रमा २०६३ देखि २०८० असार २७ सम्म रेकर्ड भएका विपद्का घटनाको क्षति विवरण

क.सं.	**प्रकोपको विवरण**	**घटनाको पुनरावृति**	**मृत्यु**	**घाईते**	**बेपत्ता**
१	खोलाले बगाएको	२४	९		२
२	पहिरो	२९	२७	६	१
३	आगलागी	१०	६	३	
४	चट्याङ	५	३		
५	सडक दुर्घटना	६७	६१	५२	
६	जहाज दुर्घटना	२	५९		
	जम्मा	८६	१०१	५८	१

स्रोत : जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र जुम्ला

२.२ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संवैधानिक कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू

२.२.१ नेपालको संविधान

नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाच्न पाउने हक एंव उपयुक्त आवासको हकलाई मौलिक हकको रुपमा राखेको छ । राज्यका नीतिहरु अन्तर्गत धारा ५१ का विभिन्न उपधारा तथा खण्डहरुमा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र नदीको व्यवस्थापन गर्दै दिगो र भरपर्दो सिँचाइको विकास गर्ने ,जनसाधरणमा वातावरणीय स्वच्छता सम्बन्धी चेतना बढाइ औद्योगिक एवं भौतिक विकासबाट वातावरणमा पर्नसक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्दै वन, वन्यजन्तु, पंछी, वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन र दिगो उपयोग गर्ने, प्रकृति, वातावरण वा जैविक विविधता माथि नकरात्मक असर परेको वा पर्नसक्ने अवस्थामा नकरात्मक वातावरणीय प्रभाव निर्मूल वा न्यून गर्न उपयुक्त उपायहरु अवलम्बन गर्ने कुरा उल्लेख भएको छ। प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनिकरण गर्न पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवं पुनस्थापना गर्ने कुरा उल्लेख भएको छ। नेपालको संविधानमा विपद् व्यवस्थापनलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा जिम्मेवारी भित्र रहेको पाईन्छ।

२.२.२ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी देहाय बमोजिमको विभिन्न जिम्मेबारी निर्धारण गरेको छ:

क) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति कानुन मापदण्ड योजनाको कार्यान्वयन अनुगमन र नियमन गर्ने,

ख) स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पूर्व सूचना प्रणाली खोज तथा उद्धार राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण वितरण र समन्वय गर्ने,

ग) स्थानीय तटबन्ध नदी र पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन गर्ने,

घ) विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा बस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण गर्ने,

ङ) विपद् व्यवस्थापनमा संघ प्रदेश र स्थानीय समुदाय संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँगको सहयोग समन्वय र सहकार्य गर्ने,

च) विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन गर्ने,

छ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी स्थानीय स्तरका आयोजनाको तर्जुमा कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,

ज) विपद्पश्चात स्थानीय स्तरको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण,

झ) स्थानीय स्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्यांक व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान गर्ने,

ञ) स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन,

ट) समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालन लगायत विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने ।

२.२.३ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरी विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा तयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभका विभिन्न जिम्मेवारी तोकिएको छ ।

२.२.४ विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७४

क) पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अँझै राम्रो र अझै बलियो बनाऔं (Build Back Better_ भन्ने अवधारणा अवलम्बन गर्ने,

ख) संघ प्रदेश स्थानीय र समुदाय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था गर्ने,

ग) संघदेखि स्थानीय तहसम्म उद्धार टोली स्थापना गर्ने,

घ) विकाससँग सम्बन्धित प्रत्येक सार्वजनिक संस्थाहरूले कम्तिमा पाँच प्रतिशत वार्षिक बजेट स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि छुट्याउनु पर्ने,

ङ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट विपद् प्रभावित समुदायलाई सहुलियत कर्जाको व्यवस्था गर्ने,

च) विपद्का कारण हुनसक्ने क्षतिलाई सम्वोधन गर्न जीवन र गैर जीवन बीमा योजना प्रवर्द्धन गर्ने ।

छ) स्थानीय तह समुदाय सामुदायिक संस्था विद्यालय तथा अस्पतालहरूमा समावेशी विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिहरू गठन गर्ने ।

ज) असुरक्षित स्थानहरूमा बस्ती बिस्तार नियन्त्रण गर्ने तथा असुरक्षित बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणका लागि प्रोत्साहन गर्ने लगायतका नीतिहरू समावेश गरेको ।

२.२.५ राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा, २०७०

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहायता तथा समन्वयको ढाँचा उल्लेख गर्नुका साथै विपद् प्रतिकार्यका लागि तोकिएका जिम्मेवार नेतृत्वदायी निकायहरूले तोकिएको समयावधिभित्र सञ्चालन गर्नुपर्ने गतिविधिहरू समेत उल्लेख गरेको छ ।

२.२.६ दिगो विकास लक्ष्यहरू (२०१५-२०३०)

सुरक्षित पूर्वाधार निर्माण गर्ने, जलवायु परिवर्तन र यसका प्रभावको न्यूनीकरण गर्ने, समावेशी सुरक्षित दिगो सहरीकरण र बस्ती विकास गर्ने जस्ता लक्ष्यहरू समावेश गरेको छ ।

२.२.७ विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजनाः२०१७-२०३०

प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्बाट जीवन तथा सम्पत्ति, स्वास्थ्य, जीविकोपार्जन तथा उत्पादनका साधनहरू, भौतिक एवम् सामाजिक पूर्वाधार, सांस्कृतिक एवम् वातावरणीय सम्पदामा हुने क्षतिको उल्लेख्य रूपमा न्यूनीकरण गर्न विभिन्न रणनीतिक क्रियाकलापहरूको पहिचान गरी आवधिक तथा वार्षिक पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माणको सुदृढीकरण र उत्थानशीलता अभिवृद्धि गरी विद्यमान विपद् जोखिम तथा क्षतिको न्यूनीकरण र नयाँ जोखिमको रोकथाम गर्नु यो रणनीतिक कार्ययोजनाको उद्देश्य छ ।

२.२.८ महामारी रोग जन्य विपद् जोखिम न्यूनीकरणः

विश्वका धेरै देशहरुमा विभिन्न प्रकारका महामारीजन्य रोगले आक्रान्त हुँदा नेपाल पनि अछुतो छैन । विगतमा देखिएका महामारी रोगहरु हैजा, कलेरा, कालाजार, मलेरिया, विफर, दादुरा आदि रोगहरुले मानिसहरुको मृत्यू भएको देखाएको छ। यस्तै प्रकारले पशुपन्छीजन्य महामारीका रोगहरु विश्वमा देखिएका हुन र देखिदैछन् ।

२.३ प्रमूख प्रकोपहरु तथा प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरु

प्रकोप	आगलागी	सडक दुर्घटना	खडेरी	बाढी	पहिरो	चट्याङ्ग	जंगली जनावरको आंतक	हावाहुरी	महामारी	हिमपात
आगलागी		सडक दुर्घटना	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
सडक दुर्घटना			सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना
खडेरी				बाढी	पहिरो	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी
बाढी					पहिरो	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
पहिरो						पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
चट्याङ्ग							चट्याङ्ग	चट्याङ्ग	चट्याङ्ग	हिमपात
जंगली जनावरको आंतक								जंगली जनावरको आंतक	महामारी	हिमपात
हावाहुरी									हावाहुरी	हिमपात
महामारी										महामारी
हिमपात										
जम्मा	८	९	५	६	७	३	१	१	२	३
स्तरीकरण	२	१	५	४	३	७	१०	९	८	६

नोटः नेपाल भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हुँदा प्रकोप स्तरीकरण गर्दा भूकम्पलाई तुलनामा राखिएको छैन् । तर भुकम्प पहिलो नम्बरको प्रकोपको रुपमा प्राथमिकतामा राखी विपद पुर्व तयारी तथा प्रर्तिकार्य योजना तयार गरीएको छ ।

२.४ प्रकोपको आंकलन तथा सम्भावित पालिकागत प्रभावित क्षेत्रहरु

सबै स्थानीय तहमा प्रकोप तथा विपद्को जोखिमलाई मध्यमनजर गर्दै जोखिमको संकटासन्नता विश्लेषणको समिक्षा गरी वर्तमान अवस्थामा आएको परिवर्तन र सम्भावित प्रकोपको जोखिमलाई मध्यनजर गरी नयाँ प्रशासनिक संरचनाहरुका आधारमा संकटासन्नता विश्लेषण गरिएको छ ।

क्र.सं.	**प्रकोप**	**प्रकोपको स्तर**		
		उच्च	**मध्यम**	**न्यून**
1	भूकम्प	सिंजा, पातारासी, तिला र तातोपानी	चन्दननाथ न.पा., कनकासुन्दरी	हिमा, गोठीचौर
2	बाढी	पातारासी, तिला, तातोपानी	सिंजा, हिमा	चन्दननाथ न.पा., कनकासुन्दरी, गोठीचौर
3	पहिरो	सिंजा, हिमा	पातारासी, तातोपानी, कनकासुन्दरी	कनकासुन्दरी चन्दननाथ न.पा., गोठीचौर
4	आगलागि	चन्दननाथ न.पा.	सिंजा, पातारासी, तिला	हिमा, कनकासुन्दरी,

5	हुरीबतास	तिला	सिंजा, हिमा, तातोपानी, चन्दननाथ न.पा.	पातारासी, कनकासुन्दरी, गोठीचौर
6	चट्याङ	पातारासी, तिला	हिमा, चन्दननाथ न.पा.	सिंजा, तातोपानी, कनकासुन्दरी, गोठीचौर
7	महामारी	तिला, सिंजा, हिमा	तातोपानी, चन्दननाथ न.पा.	पातारासी, कनकासुन्दरी, गोठीचौ
8	जङ्गली जनावर	तिला, चन्दननाथ न.पा., गोठीचौर	पातारासी, तातोपानी	सिंजा, हिमा, कनकासुन्दरी
9	खडेरी	तिला, हिमा, सिजा, चन्दननाथ न.पा.	गोठीचौर, कनकासुन्दरी	तातोपानी, पातारास
10	सडक दुर्घटना	चन्दननाथ न.पा., तातोपानी, तिला	सिंजा, हिमा, कनकासुन्दरी	गोठीचौर, पातारास

स्रोत : विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८०

२.५ विपद् जोखिम आँकलन तथा नक्शाङ्कन

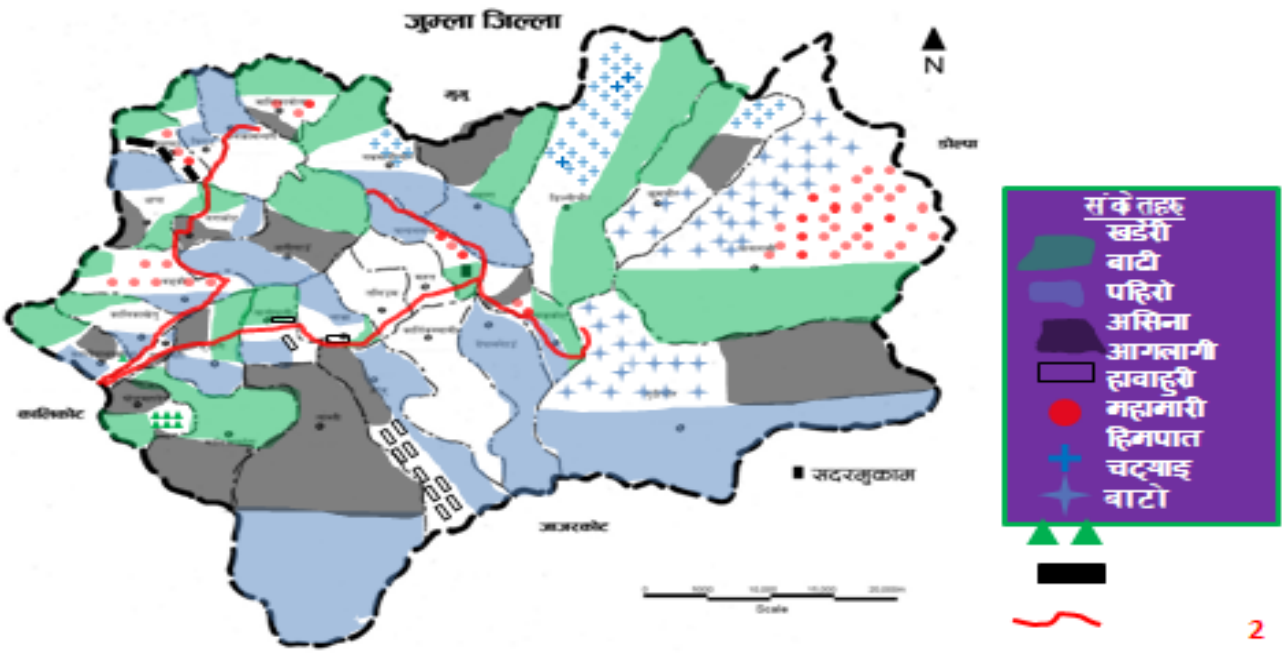

श्रोत: देविदत गण जुम्ला

विगतकोTrend Analysis (Past Two Years) हेर्दा निम्न स्थानहरु बाढी, डुवान , पहिरो र कटान हुने देखिन्छ.

सि.नं.	विपद्हरु	स्थानको नाम	जि.आर.	कै.
१	बाढीको दृष्टिकोणबाट जोखिमयुक्त क्षेत्र	(क) तातोपानी (ख) कुडारी (ग) दान्डाली (घ) हाकु (ङ) शान्तिनगर (च) बड्की (छ) मार्ची (ज) बुवा (झ) महादेव वडा (ञ) श्री धुस्का	०३५२३५३८ ९८४६३४३२ ९३६८३४८४ ०७८६३५९१ ९२३२३३९५ ९४२९४०१७ ८९३६३३७८ ९१३६३५८१	
२	पहिरोको दृष्टिकोणबाट जोखिमयुक्त क्षेत्र	क) बोता (ख) धापा (ग) घोडे (घ) तान्ती (ङ) हाकु (च) गर्ज्याङ्गकोट (छ) छुम्चौर (ज) शनिगाउँ (झ) सिमकोट (ञ) कुडारी	०३२६५६८६ ९५२१४९७९ ९०३२२९६३ ०५५३२६१३ ०७८६३५९१ २२४९३७४६ ३०८२४४७८ ००६२४४३९	
३	हिमपातको दृष्टिकोणबाट जोखिमयुक्त क्षेत्र	(क) खलंगाबजार (ख) मुरलीगाउँ (ग) मनिसाँघु (घ) छुम्गाउँ (ङ) देपालगाउँ (च) नुवाकोट (छ) नराकोट (ज) लड्कुगाउँ (झ) पटमारा उर्थु (ञ)	१६८६३९७९ ९८७३३९४८ ३२९५३१७२ ३०५२४४३८ १९२७३८६८ ९९६२३२९७ ९५९०४६३१ ९८६१५४५२ १५७८४७०५ १९८०४२९२	
४	राजमार्ग अवरुद्धको दृष्टिकोणबाट जोखिमयुक्त क्षेत्र	(क) खलंगाबजार (ख) मुरलीगाउँ (ग) मनिसाँघु (घ) छुम्गाउँ (ङ) देपालगाउँ (च) नुवाकोट (छ) नराकोट (ज) लड्कुगाउँ (झ) पटमारा (ञ) उर्थु	८८७३३१५४ ९४४२३४८७ ०१३२३४७३ ०३५२३५३८ ०८८७३६९२ १०२३२७३२ ९४२९४०१७ ९८६१५४५२ १७१८३९९१ ९२३२३३९५	
५	आगलागीको दृष्टिकोणबाट जोखिमयुक्त क्षेत्र	(क) खलंगाबजार	१४८६३९७९	

		(ख) तातोपानी (ग) कुडारी (घ) गर्ज्याङ्गकोट (ङ) माताचौर (च) नराकोट (छ) उर्थु (ज) डिल्लीचौर (झ) हाँकु (ञ) रारालिही	०३५२३५३८ ९८४६३४३२ २२३९३७४६ ३१५२४३०८ ९५९०४६३१ १९८०४२९२ २४९५४२९२	
६	सडक दुर्घटनाको दृष्टिकोणबाट जोखिमयुक्त क्षेत्र	(क) नाग्मा (ख) रारालिही (ग) कुडारी (घ) जोगीवडा (ङ) बुवा (च) वडकी (छ) बाविरा (ज) हियाखोला गाउँ (झ) लाम्रा (ञ) उमगार्ड	८८७३३१५४ ९४४२३४८७ ९८४६३४३२ ९६२७३४३६ ९१३६३५८१ ९४२९४०१७ ०४३८३५६७ ०७८६३६३७	

विगतको विपद्को प्रभाव र त्यसले गरेको असरको आधारमा क्रमशः यस वर्ष २०८१ को लागि बाढी, पहिरो आगलागी, चट्याङ्ग, खडेरी, भूकम्प, जंगली जनावरको आक्रमण, महामारी समेतलाई ध्यानमा राखी करिब ५,५०० घरधुरी र ४०,००० जनसंख्या प्रभावित हुनसक्ने विषयलाई मध्यनजर राखी निम्नानुसारको लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ ।

- विस्थापित हुनसक्ने परिवार : ६५०
- पिउने पानीका स्रोतहरू प्रदुषित हुन सक्ने, सुरक्षित खानेपानीको मुहान, खानेपानीका पाईप लाइन अवरूद्ध हुने गरी प्रदूषित हुने र सम्भवतः पानिका मुहान सुक्न सक्ने, सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट उत्पन्न हुनसक्ने दूषित वातावरणले गर्दा झाडापखाला तथा हैजा फैलिन सक्ने ।
- यातायात, विद्युत आपूर्ति, संचार सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने अनुमान रहेको छ ।
- शिक्षा स्वास्थ्य जस्ता आधारभुत सेवा समेत बन्द हुनसक्ने । ६५ विद्यालयका ४५,०० बालबालिकाहरू प्रभावित हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।
- ३५० मेट्रिक टन खाद्यान्न (घरभित्रको) क्षेति
- ८०० मेट्रिक टन अन्नवाली (खडावाली) मा क्षेति,
- ३००० हेक्टर खेती योग्य जमिनमा क्षति र
- अनुमानित ५,५०० महिला तथा बालबालिकाको संख्या प्रभावित हुनसक्ने
- विगतका विपद्हरूबाट प्रभावित भएका परिवारहरूको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री ३ हजार घरपरिवारलाई सहयोग गर्नुपर्ने पूर्वानुमान गरी यस वर्षको विपद् प्रतिकार्य पूर्वतयारी योजना निर्माण गरिएको छ ।

२.६ प्रकोप पात्रो ,मौसमी पात्रो , बाली तथा बनस्पती पात्रो विश्लेषण :

२.६.१ प्रकोप पात्रो

वस्ती तथा समुदायमा तथा सिंगो जिल्लाभित्र कुन समयमा कुन प्रकोप हुन्छ भनेर पत्ता लगाउन त्यसको समय रेखा तयार गरिन्छ । यही समय रेखा नै प्रकोप पात्रो हो । सरोकारवालासँगको छलफलमा यसको तालिका तयार गरिएको छ । छलफल अनुसार ३० वर्षअघि पर्नसक्ने प्रकोपहरु कुन महिनामा पर्ने गरेका थिए अहिले पनि ती प्रकोपहरु सोही महिनामा पर्ने गरेको छ केहि प्रकोपमा फरकपन देखिन्छ ।

प्रकोप	समय तालिका	बैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
भुकम्प	पहिले												
	अहिले												
बाढी पहिरो	पहिले												
	अहिले												
माहामारी	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
चट्याङ	पहिले												
	अहिले												
जङ्गली जनावरको आतङ्क	पहिले												
	अहिले												
हिमपात	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
सडक दुर्घटना	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												

२.६.२ मौसमी पात्रो

प्राकृतिक रुपमा निश्चित समयमा निश्चित मौसम हुने गरेकोमा केही समय यता जलवायु परिवर्तनका कारण उक्त मौसममा कुनै परिवर्तन आएको छ कि भनेर विश्लेषण गर्न यो मौसम पात्रो भरिन्छ र बाह्र महिना अनुसार त्यसको समयरेखा तयार गरिन्छ । यही समयरेखा नै मौसमी पात्रो हो सरोकारवालासँगको छलफलमा यसको तालिका तयार गरिएको छ । छलफल अनुसार ३० वर्षअघि जुन समयमा जुन मौसम थियो अहिले पनि उक्त मौसममा खास परिवर्तन आएको नदेखिए पनि सामान्य परिवर्तन देखिन्छ ।

मौसम /महिना	३० बर्ष विचको अन्तरालमा देखिएको फरकपन	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
मनसुन बर्षा	पहिले												
	अहिले												
हिउदे बर्षा	पहिले												
	अहिले												

हिमपात	पहिले												
	अहिले												
तुषारो	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												

२.६.३ बालि तथा वनस्पती पात्रो

गाउँपालिकापालिका क्षेत्रमा लगाइने तीन वटा बालीलाई आधार मानेर उक्त बाली लगाइने र भित्र्याइने तथा त्यससँग सम्बन्धित अन्य क्रियाकलापहरु कुन कुन समयमा गरिन्छ भनी विश्लेषण गर्न यो ढाँचा प्रयोग गरिन्छ। समुदायसँगको छलफलमा यसको तालिका तयार गरिएको छ। छलफल अनुसार ३० वर्षअघि जुन मौसमा जुन बाली लगाइने गरिएको थियो अहिले पनि उक्त प्रणालीमा खास परिवर्तन आएको छ वा छैन यो तालिका मार्फत देखाइैएको छ।

बाली	समय तालिका	बैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
मकै लगाउने	पहिले												
	अहिले												
धानको बिउ राख्ने	पहिले												
	अहिले												
धान रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
धान काट्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ काट्ने	पहिले												
	अहिले												

२.७ प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसुचना प्रणाली विश्लेषण

प्रकोप पुर्वानुमान तथा पुर्वसूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनका लागी यस जिल्लाका विभिन्न नदी मा जलमापन केन्द्र र विभिन्न स्थानमा वर्षा मापन केन्द्रहरु संचालनमा रहेका छन । चौथा र जुम्ला एयरपोर्टमा वर्षामापन केन्द्र रहेका छन् भने सिंजा खोला दिवारे र तिला नदी सेरीघाट जलमापन केन्द्र रहेका छन् । जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले आवश्यकता अनुसार उक्त सूचनाहरुको अनुगमन तथा जानकारी लिइरहने गरेको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले मनसुनको समयमा नियमित बुलेटिन, विशेष बुलेटिन तथा अन्य जानकारीका आधारमा पूर्वानुमान प्राप्त गर्ने गरेको छ र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सूचना प्रवाह गर्ने गरेको छ । जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरुमा स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरु पूर्ण रुपमा सक्रिय नभइसकेको अवस्था भए तापनि जिल्ला विपद् ब्यस्थापन समितिले सबै पालिकाहरुलाई आपतकालिन कार्यसंञ्चालन केन्द्र स्थापना र ब्यबस्थापनका लागि पत्राचार गरेको छ । विशेष अवस्थामा सुरक्षा निकायका अंगहरु तथा सोझै पालिका मार्फत सुचना प्रवाह गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

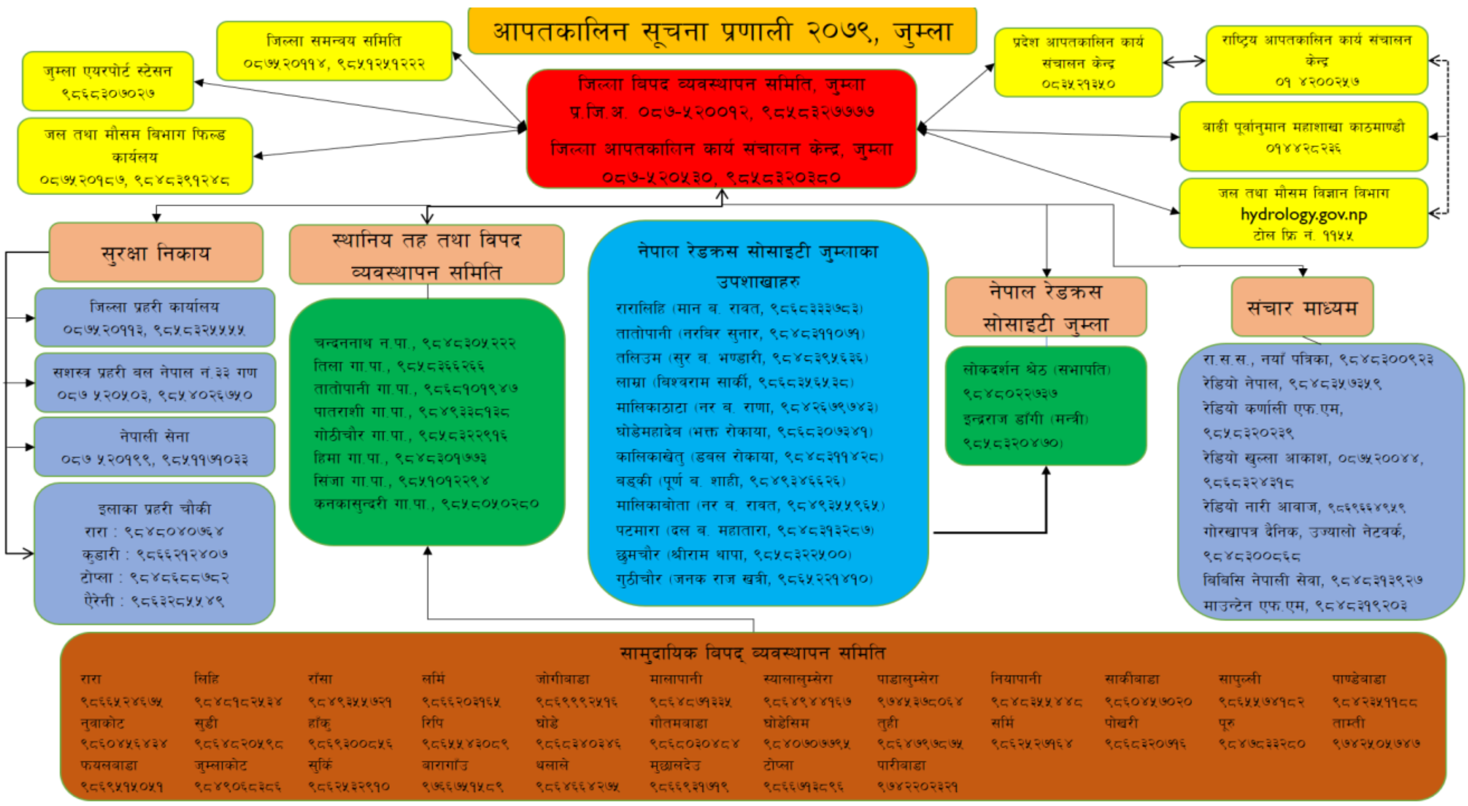

स्रोत : विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८०

२.८ सरोकारवाला संस्थाहरु

क्र.	नाम	कार्यालय	पद	सम्पर्क नं.
१	श्री जय कुमार घिमिरे	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जुम्ला	प्रजिअ	९८५८३२७७७७
२	प्रमोद बस्नेत	जिल्ला आपतकालिन कार्यसंचालन	प्र.स.नि.	९८४८२३६४७२
३	श्री छेदीलाल कामती	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्र.ना.उ.	९८५८३२५५५५
४	श्री अमृत गिरी	देवीदत्त गण	सेनानी	९८५११९७९८८
५	श्री लाल बहादुर शाही	सशस्त्र प्रहरी बल नं. ३३ गण	स.प्र.उ.	९८५१०२४०८३
६	श्री रमेश अधिकारी	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय	प्रमुख	९८५८३२२०१८
७	श्री टेकबहादुर बुढथापा	जिल्ला समन्वय अधिकारी	प्रमुख	९८४८३००१८३
८	श्री कृष्ण सापकोटा	स्वास्थ्य कार्यालय	प्रमुख	९८४८०५०५७८
९	श्री बालकराम देवकोटा	कृषि विकास कार्यालय	प्रमुख	9848047462
१०	श्री प्रदिप सिंह	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय	प्रमुख	९८५८३२०५०३
११	श्री पदम देवकोटा	पूर्वाधार विकास कार्याल्य	प्रमुख	९८५११२६१५६
१२	श्री महेश शर्मा	जल तथा मौसम बिज्ञान फिल्ड कार्यालय, जुम्ला	प्रमुख	९८६८०७४८८८
१३	श्री रमेश मल्ल	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रमुख	९८४८३००५२२
१४	श्री अक्कल बहादुर महत	खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय	प्रमुख	९८५११७४४८९
१५	श्री सुर्य प्रकाश यादव	नेपाल टेलिकम, जिल्ला शाखा	सूचना अधिकारी	९८५१०६०३३०८९९
१६	श्री सागर नेपाली	रेडियो नेपाल	सम्वाददाता	९८४८३१३४३३
१७	श्री इन्द्रराज डाँगी	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला शाखा	मन्त्री	९८५८३२०४७०
१८	श्री पूरीचन्द देवकोटा	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	९८५८३२०६७९
१९	श्री नेत्र बहादुर शाही	पत्रकार महासंघ	अध्यक्ष	९८४४३००८६८
२०	श्री किशोर न्यौपाने	PACE-NEPAL	कार्यकारी निर्देशक	९८५८३२०२९६
२१	श्री दिपराज रावत	KIRDARC Nepal	जिल्ला संयोजक	९८५८३९१८३०
२२	श्री हेम राज भट्ट	PACE-NEPAL	परियोजना प्रमुख	९८४८५३१३८०
२३	श्री सन्तोष तिवारी	नेपाल खाद्य संस्थान जुम्ला	प्रमुख	९८५८३६६०१६
२४	श्री धन बहादुर गौतम	CAD Nepal	कार्यकारी निर्देशक	९८४८२७४८५०

२.९ विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्यको विवरण

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका लागि निर्धारण गरिएका विषयतग क्षेत्रका लागि निम्न अगुवा संस्था निर्धारण भएको छ ।

क्र.स.	क्षेत्रगत	क्षेत्रगत अगुवा निकाय	पद	मुख्य जिम्मेवार व्यक्ति	मोबाइल नं.
1	संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्र.जि.अ	जय कुमार घिमिरे	9858327777
2	समन्वय, सूचना र खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	दत्तराज हमाल	9858320380
3	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	कृषि विकास कार्यालय	प्रमुख	बालकराम देवकोटा	9848047462

4	खानेपानी तथा सरसफाई	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन कार्यलय	प्रमुख	दिपेन्द्र भट्ट	9858366506
5	आपतकालीन शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रमुख	रमेश मल्ल	९८४८३००५२२
6	स्वास्थ्य तथा पोषण	जिल्ला जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	प्रमुख	कृष्ण सापकोटा	9848050578
7	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रमुख	श्री इन्द्रराज डाँगी	9858320470
8	शिघ्र पुनर्लाभ	सघन सहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना	प्रमुख	श्री प्रदिप कुमार सिंह	९८५८३२०३५१

२.९.१. समन्वय, सूचना, र खोज तथा उद्धार

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी

क्षेत्रगत अगुवा : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जुम्ला

अनुमानित अवस्थाः सार्वजनिक पूर्वाधारहरूको (भवन, सडक, पुल, बिद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) क्षती ।

- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति, बालबालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक तथा फरक क्षमता (अपाङ्गता) भएका मानिसहरू मुख्य रूपमा प्रभावित हुन सक्छन ।
- विद्यालयका कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरू माथि चाप पर्नसक्छ ।
- अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायीक स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल पालनामा चुनौती हुनसक्छ ।

उद्देश्य

- विपद् पूर्व नै प्रभावित हुन सक्ने समुदायका लागि खोज तथा उद्धारका आवश्यक सामग्रीहरुको प्रबन्ध मिलाउने ।
- सूचना व्यवस्थापन तथा पूर्व सूचना प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त पार्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- विपद्को कारणले जीवन जोखिममा परेका व्यक्तिहरूको क्रमश प्राथमिकतानुसार उद्धार गर्ने ।
- संकटासन्न अवस्थामा रहेका पिडीतहरूको उद्धारको क्रममा प्रभावकारी समन्वय र संयोजनको कार्यमा सक्रिय रहने ।
- विपद्को बेला हराईरहेका नागरिकहरूको विवरण तयारी गर्दै खोजी कार्य गर्ने ।
- मृतक, बेपत्ता, विस्थापित, पशु धनमा भएको क्षति लगायतको उचित रेकर्ड सहित अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने ।
- विस्थापित व्यक्तिहरूको अस्थायी स्थानान्तरण तथा सुरक्षा प्रदान गर्ने ।
- घाईते बिरामीहरूको प्राथमिक उपचार प्राथमिकताका आधारमा गर्ने ।
- विपद्मा परेकालाई समयमै आधारभूत राहत सामाग्री वितरण गर्ने ।
- सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूले उद्धार सामाग्रीको मौज्दात एवं मर्मत गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- वार्षिक रुपमा कृत्रिम नमुना घटना अभ्यास गर्ने / गराउने ।

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- विपद् भए लगत्तै उपकरण सहित खोजी तथा उद्धार टोली खटाउने ।
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समूह/संकटासन्न अवस्थामा रहेका व्यक्ति लगायत सबैलाई गरिएको उद्धार र वितरण गरिएका सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार प्रारम्भिक लेखाजोखा (IRA) र विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण टोलि खटाउने ।

- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनहुँ र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- शिविर समन्वय तथा व्यवस्थापन (CC&CM) को अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन गर्ने संयन्त्र तयार गर्ने ।
- पहिलो हप्तामा हरेक दिन र प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र समाचार संचार माध्यममा पठाउने ।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने सांस्कृतिक, सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा स्वीकार गर्न सकिने सामाग्री उपलब्ध गराउने ।
- स्थानीय विपद् उद्धार समितिलाई सक्रिय पार्ने ।

समन्वय, सूचना, र खोज तथा उद्धार **विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्था र निकायहरूको सम्पर्क विवरण:**

सि.नं.	निकाय	सम्पर्क बिवरण		
		प्रमुख व्यक्ति	फोन	इमेल
1	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	श्री जय कुमार घिमिरे	9858327777	daojumla@gmail.com
2	नेपाली सेना प्र.से.	श्री हिमालय थापा	087-520199, 9851171033	
3	जिल्ला प्रहरी कार्यालय,	श्री छेदिलाल कामती	087-520113 9858325555	
4	सेनानी श्री अमृत गिरी	देवीदत्त गण	९८५११९७९८८	
5	सप्रउ श्री लाल बहादुर शाही	सशस्त्र प्रहरी बल नं. ३३ गण	९८५१०२४०८३	
6	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय	रमेश अधिकारी	९८५८३२२०१८	
7	जि.स.स.को कार्यालय	टेक बहादुर बुढ्थापा	9848300183	
8	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	इन्द्रराज डाँगी	9858320470	indraraazdangi@gmail.com
9	जल तथा मौसम बिज्ञान फिल्ड कार्यालय, जुम्ला	महेश शर्मा	९८६८०७४८८८	
10	जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र	प्रमोद बस्नेत	9848236472	
11	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	कृष्ण सापकोटा	९८४८०५०७५८	
12	नेपाल पत्रकार	नेत्र बहादुर शाही	९८४८३०२३७०	
13	गैर सरकारी संस्था	सम्पर्क व्यक्ति दिपराज रावत	९८५८३९१८३०	

सबै स्थानीय तहका प्रमुख तथा उपप्रमुखहरु

सि.नं.	निकाय	सम्पर्क बिवरण		
		प्रमुख व्यक्ति	फोन	इमेल
1	चन्दननाथ नगरपालिका	नगर प्रमुख श्री राजुसिंह कठायत	9858322230	
		उप प्रमुख श्री रामदेवी खड्का	9858035233	
		प्रमुख प्रशाशकीय अधिर्कत श्री धर्मराज न्यौपाने	9849649384	
2	पातारासी गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री पूर्णसिंह बोहोरा	९८४९३३८१३८	
		उपाध्यक्ष श्री जनमायाँ रोकाया	९८५८३९१३५५	
		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री लोक बहादुर रावल	९८४८३१५७३९	
3	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री दामोदर प्रसाद आचार्य	9848083416	
		उपाध्यक्ष श्री प्रेमकली बुढा	9748348701	
		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री टेक बहादुर शाही	९८५८०५५६५५	
4	सिंजा गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री पूर्ण प्रसाद धिताल	9858320570	
		उपाध्क्ष श्री सितली रोकाया	९८६७०६२३३४	
		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री पवित्रा शाही	९८५८३९१५८६	
5	हिमा गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री लक्ष्मण बहादुर शाही	९८४८३०१७७३	
		उपाध्यक्ष श्री सुपर्णा शाही	९८६५५७३२५१	
		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री रण बहादुर रावत	९८५८३२०४३८	
6	तिला गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री मोतिलाल रोकाया	९८५८३२२२५६	
		उपाध्यक्ष श्री गोरीकला बुढा	९८४८२४१५३६	
		प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत श्री टेक बहादुर बुढ्थापा	९८५८३२२८६१	
7	तातोपानी गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री नन्दप्रसाद चौलागाई	९८६८३५६५३८	
		उपाध्यक्ष श्री रेवती रावल	९८६०९०६९६१	
		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री तिर्थ बहादुर कठायत	९८६८९०२१११	
8	गुठीचौर गाउँपालिका	अध्यक्ष श्री दान बहादुर बुढा	९८६६९७३०६२	
		उपाध्यक्ष श्री शान्तिकुमारी मल्ल भण्डारी	९८६६११६३५३	
		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री ध्रुवराज गिरी	९८४८३०३७६०	

२.९.२. संरक्षण

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी
क्षेत्रगत अगुवा : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जुम्ला

उद्देश्य

- विपद जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, तथा प्रतिकार्यका लागि समन्वय संयन्त्र तयार गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- समन्वय संयन्त्रको कार्यक्षेत्र तथा कार्ययोजना तयार गरी स्वतः स्फुर्त रुपमा विपद्को समयमा संरक्षण कार्यमा क्रियाशिल गराउने ।

- जोखिममा रहेका समुहहरूको संरक्षण सुनिश्चितताका लागि आपतकालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- आपतकालीन परिस्थितीबाट उत्पन्न हिंसा, उत्पीडन, शोषण, दुर्व्यवहारका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- बालमैत्री ठाउँ तथा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी बालबालिका तथा महिलाहरुलाई सुरक्षित वातावरणमा राख्ने व्यवस्थाको सुनिश्चितता गर्ने ।
- बिछोड भएका बालबालीकाहरुको पहिचान गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुबिधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्धको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।
- विपद प्रतिकार्यको एकिकृत पद्धति भित्र रही सरकारी तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूबीच सहकार्य गर्ने ।

संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड :

थप संक्रमणलाई र जोखिम लाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य सुरक्षाका मापदण्ड तथा सामाग्रीहरुको प्रयोग गरी थप तपसिल बमोजिमका क्रियाकलापहरु गर्ने -

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको कुनै पनि उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेस गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने ।
- बिभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका समुहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुबिधामा समान पहुँच पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साझेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बाल-बालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित स्थान र वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवारका साथ नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समुह जस्तैः परिवार नभएका, बृद्ध, अपांगता तथा दीर्घ रोगबाट पिडीत मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने ।
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्नेकुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- पुनर्स्थापना कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी गर्ने ।

संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको विवरण

क्र.स.	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मो.नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जयकुमार घिमिरे	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	087-520112 9858327777
२	सामाजिक विकास	तुलाराज चौलागाई	प्रमुख	9858320503
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्र.ना.उ.श्री छेदीलाल कामती	प्रमुख	9858325555
४	जिल्ला समन्वय समिति	टेक बहादुर बुढ्थापा	जिल्ला समन्वय	9848300183
५	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	इन्द्रराज डाँगी	मन्त्री	9858320470
६	जिल्ला जन स्वास्थ्य सेवा	कृष्ण सापकोटा	प्रमुख	९८४८०५०५७८
७	नेपाल पत्रकार महासंघ	नेत्र बहादुर शाही	प्रमुख	९८५८३२०८६८
८	क्याड नेपाल	धन बहादुर गौतम	कार्यकारी निर्देशक	9848274850
९	किर्डाक जुम्ला	दिपराज रावत	जिल्ला संयोजक	9858391830
१०	पेस नेपाल	किशोर न्यौपाने	कार्यकारी निर्देशक	9858320296
११	महिला सेवा केन्द्र	भगवती श्रेष्ठ	अध्यक्ष	9848027635
१४	सबै स्थानीय तहका महिला तथा वालवालिका शाखा			

२.९.३. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी
क्षेत्रगत अगुवा : कृषि विकास कार्यालय

विपद्को अनुमानित अवस्था

- तत्काले आवश्यक खाद्यान्न अभाव हुनसक्ने ।
- भण्डारण गरिएको खाद्यान्न नष्ट भएको अवस्था रहने ।
- पारिवारीक स्तरमा खाना पकाउने ईन्धन तथा पानीको अभाव हुनसक्ने ।
- प्रभावित जनसंख्याका लागि ५ दिनको तयारी खाद्यवस्तु र थप १५ दिनको लागि नियमित खानाको लागि खाद्यान्न राहत सहयोग उपलब्ध गर्नुका साथै गर्भवती तथा स्तनपान गराउने महिलाहरुको लागि पोषणयुत्त खानाको व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ । बाढीपहिरो बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असरहरु निम्न बमोजिम रहेका छन् -

उद्देश्यः

- प्रभावित व्यक्तिहरुका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँचको सुनिश्चितता गर्ने ।
- प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा सहज पहुँच सुनिश्चित गरी जीवन बचाउने विपद्को अवस्थाबाट जनजीवनलाई सामान्य बनाउने ।
- दैनिक जीवनयापनको लागि आवश्यक सामाग्रीहरु (खाद्य सरसामानहरु) को व्यवस्थापन गर्ने, पहिचान भएका राहत तथा उद्धार सामाग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण गर्ने तथा भण्डारण क्षेत्रको पहिचान र सुनिश्चितता गर्ने ।
- जीवन रक्षा सम्बन्धी रणनीतिहरूका लागि आधारभूत आवश्यकता पूर्ति गर्न खाद्य सम्बन्धी पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावित पारिवारसँग उपलब्ध स्रोतहरूलाई पुनर्लाभ तथा दीर्घकालीन आयआर्जनका गतिबिधिहरुमा लगानी गर्न सक्षम पार्न समुदायलाई उनीहरुको आयको सुरक्षित स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने ।

कृषि तथा खाद्य सुरक्षा क्षेत्रगत सदस्यहरुको विवरण

क्र.स	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	फोन
1	कृषि बिकास कार्यालय, जुम्ला	बालकराम देवकोटा	087 520027 9848047462
2	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना	खेमराज शाही	9858366933
3	विश्व खाद्य कार्यक्रम	चक्र वि.सी.	9851373892
4	पेस नेपाल	किशोर न्यौपाने	9858320296
5	कृषि विकास बैंक	खम्बिलाल शर्मा	9848066137
6	वनस्पति अनुसन्धान केन्द्र	दिनेश बराल	9858320142
7	खाद्य तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	पंकज दाहाल	9842503437
8	खाद्य तथा व्यापार कम्पनी लि.	सन्तोष तिवारी	9858366016
9	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	नगेन्द्र बहादुर थापा	9858320188
10	उद्योग बाणिज्य संघ	पुरीचन्द्र देवकोटा	9858320679
11	नेपाल रेडक्रस जिल्ला शाखा	इन्द्रराज डांगी	9858320470
12	सबै स्थानीय तह कृषि शाखाहरु		

२.९.४. खानेपानी तथा सरसफाई

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी
क्षेत्रगत अगुवा : संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना

उद्देश्य

- विस्थापित समुदायका लागि तत्काल सुरक्षित खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताका सुविधाहरुमा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- बाढी, पहिरोको कारण समुदायमा प्रदुषित खानेपानी तथा अव्यवस्थित सरसफाईका कारण प्रभावित मानिसहरूमा संक्रामक रोगहरू फैलिन नदिन सुरक्षित पिउने पानी र सरसफाईको व्यवस्था गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामाग्रीको उपलब्धता खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी गराउने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने ।

मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्ड

- प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ४-५ लिटर स्वच्छ खानेपानि पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुऱ्याउने ।
- शिवीरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि बाल्टीन र खानेपानी शुद्धगर्ने चक्की, पियुष तथा वाटर फिल्टर उपलब्ध गराउने ।
- शिवीरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाईका सुविधा, अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले बढाउने गरी) निर्माण गर्ने ।
- शिवीरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई स्वास्थ्य र खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साझेदार गैर-सरकारी संस्था, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक, रेडक्रस स्वयंसेवकहरूसँग मिली स्वास्थ्य सम्बन्धी किट वितरण गर्ने, पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हातधुन सिकाउने ।

खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको विवरण

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
1	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन कार्यालय	दिपेन्द्र भट्ट	9858366506
2	DWASH-CC/ प्रमुख जिल्ला समन्वय समिति	गौरी नन्द आचार्य	9848300599
3	पेस नेपाल	किशोर न्यौपाने	9858320296
4	किर्डाक नेपाल	दिपराज रावत	9858391830
5	क्याड नेपाल	मून गौतम	9858366248
6	खानेपानी, सिँचाइ तथा उर्जा विकास कार्यलय	अनुप श्रेष्ठ	9851174489
७	नेपाल रेडक्रस जिल्ला शाखा	इन्द्रराज डाँगी	9858320470
८	खलगा खानेपानी उपभोक्ता समिति	अर्जुन बराल	9848300376
९	कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	निरपेन्द्र महत	०८७५२०३५५
१०	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यलय	कृष्ण सापकोटा	9848050578
११	उद्योग वाणिज्य संघ	पुरीचन्द्र देवकोटा	9858320679
12	सबै स्थानीय तहहरु		

२.९.५ आपतकालीन शिक्षा

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी
क्षेत्रगत अगुवा : शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ, जुम्ला ।

विपदबाट सम्भावित क्षति

- लामो समय सम्म विद्यालय बन्द रहनु तथा विद्यालय खुले पनि कक्षा सञ्चालन हुन नसक्ने ।
- विद्यालय भवनहरू र शिक्षण/सिकाइका सामाग्रीहरू नष्ट हुनसक्ने ।
- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि विद्यालयहरू आवासको रूपमा प्रयोग हुन सक्ने ।

आपतकालिन् तथा संकटपुर्ण अवस्थामा शिक्षाका प्राथमिकताका क्षेत्रहरु

सि.न.	मुख्य क्षेत्र	मुल सिद्धान्तहरु	गतिबिधिमा आधारित मुख्य नतिजा	मुख्य जिम्मेवार
१	प्राकृतिक प्रकोप व्यबस्थापनका लागि पुर्व तयारी सम्बोधन पुर्नउत्थान	अधिकारमा आधारित	संकटासंन्नताको मुल्याकन	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		समता र समावेशीता	पुर्व तयारी	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		पहुँच	स्थानीयकृत योजना	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		न्याय	सचेतना तथा तालिम	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		गुणस्तर र शुशासन	उत्थानशिल पुर्वाधार बिकास	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		दक्षता	तत्काल संम्बोधन तथा प्रतिकार्य संयन्त्र	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
२	महामारीको समयमा स्वास्थ्य उपचार सहित शिक्षाको ब्यबस्थापन र सेवा प्रवाह तथा सिकाई निरन्तरता	स्वास्थ्य पहिलो प्राथमिकता	जनचेतना	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		खाद्य सुरक्षा	पुर्व तयारी	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		सिकाई समावेशि अवसर र सहभागिता	सेवा प्रवाह पुर्नत्थान बैकल्पिक सिकाई	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
३	युद्ध, सामाजिक द्धन्द, हिंसा, बसाईसराईको	बालबालिका शान्ति क्षेत्र	राजनितिक तथा सामाजिक समझदारी र घोषण	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई

	अवस्थामा पनि आभारभुत आवश्यकताको पुर्ति सहित सिकाईको निरन्तरता	बालबालिकालाई पहिलो प्राथमिकता	आचार संहिता कार्यान्वयन	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
		लैङ्गिकता तथा अपाङ्गता र सामाजिक समावेशिता	बिद्यालय र वडामा सुरक्षित सिकाई कार्य समुह	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
			सुरक्षित खानेकुरा र बास	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
			मनोसामाजिक सहयोग	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
			सिकाईको निरन्तरता	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई
			बिद्यालयको प्रणालीगत सुधार र क्षमता बिकास	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई

उद्देश्य

- विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण बिद्यार्थीहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- बालबालिकाको बृद्धि विकास, संरक्षण प्राप्त गर्न पाउने अधिकार र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्ने ।
- सुरक्षित सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्‌बाट परेको मनो सामाजिक असरको सामना गर्ने कार्यमा विद्यार्थीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।
- प्राकृतिक विपद्‌बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका बालबालिकाहरू तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपतकालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरू बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान- प्रदान सुनिश्चित गर्ने
- आपतकालीन परिस्थितिमा पहिलो सहयोग उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने ।
- आपतकालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साझेदारी तथा अन्य साझेदार/क्षेत्रहरूसँग सम्बन्धको स्थापना गर्ने ।
- स्थानीय तहले विपद र जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- विपद र जोखिम न्यूनीकरणका सवालहरुलाई विद्यालय सुधार योजनामा समावेश गराउने ।

मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षा सम्बन्धी क्षतिको विवरण र शिक्षा क्षेत्रमा सहयोग गर्ने संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत रुपमा तथ्यांक संकलन गर्ने ।
- शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ, स्थानीय शिक्षा शाखा र क्षेत्रगत सदस्यहरूसँगको समन्वय तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित वा आन्तरिक रूपमा विस्थापित बालबालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी सिकाई केन्द्र निर्माण गर्ने ।
- विद्यालयहरु पुनः खुला र शिक्षण-सिकाईका सामाग्री उपलब्ध गराई मनोरञ्जनका सामाग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी सिकाई केन्द्रमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ छैन भन्ने कुराको सुनिश्चित गर्ने ।
- प्रभावित बालबालिकाहरूलाई नियमित शिक्षा प्रणालीमा संलग्न गराउदै लैजाने ।
- प्रभावित वालवालिकाहरूलाई वितरण गरिने न्यूनतम शैक्षिक सामाग्रीहरु जस्तैः- झोला, पोशाक, कापी, ज्यामिती बक्स, पेन्सील बट्टा, पाठ्यपुस्तक आदि व्यवस्था गर्ने ।
- समग्र विद्यालय व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउन विपद व्यवस्थापनबारे विद्यालय सुधार योजनामा समावेश गरी अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना निर्माण गर्ने ।
- विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने गैर सरकारी संघ-संस्थाहरूको पहिचान गरी प्रभावित क्षेत्रमा सेवा वितरण गर्ने ।

शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको विवरण

क्र.सं.	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
1	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	रमेश मल्ल	087 - 520009
2	किर्डाक नेपाल	दिपराज रावत	9858391830
3	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	इन्द्रराज डाँगी	9858320470
4	नेपाल पत्रकार महासंघ	नेत्र बहादुर शाही	9858320868
5	पेस नेपाल	हेमराज भट्ट	9848531380
6	सामाजिक विकास कार्यालय	तुलाराज चौलागाई	9858320503
7	शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा	खडानन्द चौलागाई	9848305660
9	सबै स्थानीय तहका शिक्षा तथा खेलकुद विकास शाखा		

२.९.६ स्वास्थ्य तथा पोषण

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी
क्षेत्रगत अगुवा : जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय, जुम्ला

उद्देश्य :

- मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याणका लागि उच्च जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषण सम्बन्धी आवश्यकताहरू पुरा भए नभएको सुनिश्चित गर्ने ।
- द्रुत लेखाजोखासँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषणको द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न, स्वास्थ्य शिविरको संचालन गर्न र प्रभावितलाई माथिल्लो निकायमा पठाउने संयन्त्रको विकास गर्ने ।
- पर्याप्त आपतकालीन आपूर्तिहरु र आवश्यक मानवीय स्रोतसाधन जुटाउनका लागि पहल गर्ने ।
- गर्भवती तथा स्तनपान गराईरहेका महिला एवं पाँच वर्षमुनिका बालबालिका जेष्ठ नागरिकका लागि विषेश खानाको व्यवस्थापन गर्ने ।
- भिटामिन ए/जुकाको औषधि, आइरन चक्की वितरण तथा प्रभावित बालबालिकाहरूका लागि खोप सम्बन्धी गतिविधीहरू सुनिश्चित गर्ने ।

क्र.सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नं.
१	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	कृष्ण सापकोटा	प्रमुख	९८४८०५०७५८
२.	जिल्ला समन्वय समिति	टेक बहादुर वुढथापा	जिल्ला समन्वय अधिकारी	9848300183
३.	कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	निरपेन्द्र महत्त	रजिष्टार	०८७५२०३५५
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	इन्द्रराज डाँगी	मन्त्री	9858320470
५	पेस नेपाल	किशोर न्यौपाने	कार्यकारी निर्देशक	9858320296
६.	WFP	चक्र वि.सी.	प्रमुख	९८५१३७३८९२
७.	UNICEF		प्रमुख	
८	वर्ल्ड भिजन नेपाल	भेष बहादुर रावल	प्रमुख	९८५८३२०२२९
९	प्लान इन्टरनेस्नल नेपाल	दिपेन्द्र सामन्त	कार्यक्रम विषेसज्ञ	९८४८७७५०९८
१०	सेभ द चिल्ड्रेन	जगदिश सिंह	संयोजक	९८५८४२२६२८
११	सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु			

२.९.७ आपतकालिन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री

मुख्य विपद्को किसिमः भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी

क्षेत्रगत अगुवा : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

अनुमानित अवस्था : विगतका विपद्हरूबाट प्रभावित भएका परिवारहरूको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा अस्थायी आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री ३ हजार घरपरिवारलाई सहयोग गर्नुपर्ने पूर्वानुमान गरी यस वर्षको विपद् प्रतिकार्य पूर्वतयारी योजना निर्माण गरिएको छ

उद्देश्य

- आपतकालिन आश्रयस्थलमा महिला, बालबालिका, जेष्ठनागरिक र अपांगता भएका मानिसहरुलाई आत्मसम्मान पूर्वक रहने वातावारण तयार गर्ने ।
- विपद् प्रभावित व्यक्ति/परिवारहरूका लागि समयमा नै राहत प्रतिकार्य समूहको पहूँच सुनिश्चित गरी गैरखाद्य सामाग्रीको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा उपलब्ध सुरक्षित स्थलहरूमा अस्थायी आवासको व्यवस्था गरी विपद्को अवस्थाबाट जनजीवन सामान्य बनाउने ।
- अस्थायी वासस्थानको लागि उपयुक्त स्थलको पहिचान गरी आवश्यकताका आधारमा विपद्मा परेका व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने र समुदाय स्वयमलाई व्यवस्थापन गर्न प्रोत्साहित गर्ने ।

मापदण्ड

- औषतमा एक परिवारका ७ सदस्यहरूको लागि १८ फुट साईजको त्रिपाल उपलब्ध गराउने ।
- प्रति प्रभावित परिवारका ७ सदस्यका लागि न्यूनतम एक जोडा लगाउने कपडा उपलब्ध गराउने ।
- हरेक परिवारलाई खाना बनाउने भाँडा उपलब्ध गराउने ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा आवासका लागि समन्वय तथा समझदारी गर्ने ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यमान्यताहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनु पर्दछ ।
- शिविर स्थापना गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको विवरण हेर्ने ।
- स्थानीय सरकार लगायत सरोकारवाला निकाहरूको समन्वयमा शिविरको स्थापना गर्ने ।

आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री क्षेत्रगत सदस्यहरुको विवरण

क.सं.	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
1	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	इन्द्रराज डाँगी	9858320470
2	जिल्ला समन्वय समिति	टेक बहादुर बुढथापा	9848300183
3	डिभिजन वन कार्यालय	भरत बुढ्थापा	087-520035 9858320035
4	पुर्वाधार बिकास कार्यालय	पदम देवकोटा	087-520207
5	वर्ल्ड भिजन	भेष बहादुर रावल	9858320229
6	कारितास नेपाल	जनक शर्मा	9858020960
7	किर्डाक नेपाल	दिपराज रावत	9858391830
8	पेस नेपाल	किशोर न्यौपाने	9858320296
9	क्याड नेपाल	धन बहादुर गौतम	9848274850

२.९.८ शीघ्र पुनर्लाभ

मुख्य विपद्को किसिमः भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, आगलागी, बाढी

क्षेत्रगत अगुवा : सहरी विकास तथा भवन कार्यालय

क.सं.	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
1	सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	प्रदिप कुमार सिंह	९८५८३२०५०३
2	पूर्वाधार बिकास कार्यालय	पदम देवकोटा	9858060585
3	डिभिजन वन कार्यालय	भरत बुढ्थापा	9858320033
4	यातयात सेवा कार्यलय	लोक बहादुर महत	9858320623
5	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यलय	बिनोद बानियाँ	9858366021
6	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जुम्ला जिल्ला शाखा	इन्द्रराज डाँगी	9858320470
7	पेस नेपाल	किशोर न्यौपाने	9858320296

परिच्छेद तिन : विषयगत क्षेत्रहरु

३. विषयगत क्षेत्र र जिम्मेवारी

जुम्ला जिल्लामा विगतका ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरूलाई पुनरावलोकन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सोही बमोजिम नै ८ वटै विषयगत क्षेत्रहरु निर्धारण गरी निम्नानुसार जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने सहमति भएको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका लागि निर्धारण गरिएका विषयतग क्षेत्र, क्षेत्रगत जिम्मेवारी

क्र.सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु
१	समन्वय, सूचना, खोज तथा उद्धार	• समन्वय, सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र प्रवाहका विभिन्न उपायहरु प्रयोग गरी सम्वन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलव्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउने , • विपद्को समयमा सरकार, दातृ निकाय, सवै विषयगत क्षेत्रहरु (क्लष्टरहरु), सहयोगी संस्था तथा अन्य सरोकारवालाहरुबीच समन्वय कायम गर्ने , • सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरु पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्ने, • प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय स्थापित गर्ने , • विपद्को अवस्थापछि प्राप्तहुने सूचनाहरुलाई एकत्रित गरी, सरोकारवाला तथा आम समुदायका लागि आवश्यक सूचना प्रवाह गर्ने , • विपद्को अवस्थामा प्रभावित व्यक्तिहरुलाई भेदभावरहित ढङ्गले उद्धार गरी सुरक्षित स्थानसम्म पुऱ्याउने,

क्र.सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु
		• बढी संकटासन्न तथा संवेदनशील अवस्थामा रहेका जस्तैः बालक, वृद्ध, महिला, अपाङगता भएका व्यक्तिको खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने, • प्रभावितहरुको जीवन तत्काल वचाउनु प्राथमिक उपचार तथा घाईतेहरुको लागि तत्काल अस्पताल पुऱ्याउने व्यवस्था गर्ने,
२	संरक्षण	• महिला, वालवालिका तथा जोखिममा परेका समूहलाई हिंसा, मानसिक तनाव, शोषण, दुर्व्यवहार, तथा भेदभाव हुन नदिने अवस्थाको प्रत्याभूति दिने ।
३	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	• विस्थापित मानिसहरुलाई जीवनयापनको लागि आवश्यक पर्ने आपत्कालीन खाद्यसामग्री उपलब्ध गराई प्रभावितहरुको जीवनरक्षा गर्ने, • आपत्कालीन अवस्थामा खाद्यान्नको समस्यामा परेका समुदाय तथा व्यक्तिलाई खाद्य सहयोग उपलब्ध गराई खाद्यान्नमा सबैको समानुपातिक पहुँच कायम गराउने, • बढी संकटासन्न तथा संवेदनशील अवस्थामा रहेका जस्तैः वालक, वृद्ध, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई पोषणयुक्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु, • विपद्वाट प्रभावित कृषि तथा पशुपालनमा आधारित परिवारहरुका लागि घरपालुवा पशुको उद्धार, औषधोपचार गरी संरक्षणगर्ने, क्षतिग्रस्त कृषिभूमि तथा बालीको मूल्यांकन तथा जीविकोपार्जन सूचारुगर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने
४	खानेपानी तथा सरसफाइ	विपद् प्रभावित तथा विस्थापित समुदायलाई शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने, पानी र पानीजन्य कारणबाट हुनसक्ने महामारीजन्य रोगबाट बचाउने ,
५	आपतकालीन शिक्षा	• विपद् प्रभावित तथा विस्थापित विद्यार्थीहरुको लागि आपत्कालीन अवस्थामा नियमित अध्ययन तथा पठनपाठन गर्न पाउने अधिकारको प्रत्याभूति गर्दै आपत्कालीन समयको लागि शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने , • अस्थाई सिकाई केन्द्रको सञ्चालत ब्यवस्था मिलाउने ,
६	स्वास्थ्य तथा पोषण	• तत्काल घाइतको उपचार तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने र आपत्कालीन अवस्थामा विशेषगरी वढी जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी आवश्यकता पूरा गर्ने,
७	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री	• आपत्कालीन अवस्थामा विस्थापितहरुको लागि सुरक्षित अस्थायी आश्रयस्थल तथा आवासको प्रवन्ध गर्ने,

क्र.सं	विषयगत क्षेत्र	क्षेत्रगत जिम्मेवारीहरु
		• विपद्मा परी विस्थापित भएका मानिसका लागि न्यूनतम मानवीय मापदण्डसहित सामाजिक तथा सांस्कृतिक रुपमा स्वीकार्य हुने अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गरी सुरक्षित बासस्थानको प्रवन्ध मिलाउने, • पीडितहरुका लागि सुरक्षित आवासमा भेद्भावरहित पहुँच स्थापित गर्ने, • गैर खाद्य साम्रगीहरु तथा दैनिक जीवनयापनका लागि आवश्यक सामग्रीहरुमा विस्थापितहरुको समानुपातिक पहुँच पुऱ्याउने ।
८	शीघ्र पुनर्लाभ	• विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने ।

३. सामान्य पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरुको लागि)

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगत क्षेत्र अनुसार सामान्य पूर्वतयारीका गतिविधिहरू निम्नानुसार योजना गरिएको छ।

३.१ समन्वय, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	जिल्ला स्तरीय विपद् व्यवस्थापन बैठक र सबै पालिका संग समन्वय गर्ने।	२०८१ जेष्ठ	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	हरेक पालिकामा एक पटक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानिय विपद ब्यबस्थापन समिति
२	जिल्ला स्तरिय तथा स्थानीय स्येवक सेवक परिचालनका लागि रोष्टर तयार पार्ने	२०८१ जेष्ठ	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सबै पालिकाहरुमा	हरेक वडामा एक र पालिका स्तरमा एक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानिय विपद ब्यबस्थापन समिति
३	विपद्को क्षति, नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि सर्वेक्षण टोली गठन वा पुनर्गठन गर्ने। र आवश्यकता बमोजिम सर्वेक्षणका लागि सहायक टोलीहरू गठन गर्ने, तालिम आयोजना गर्ने।	हरेक बर्ष फाल्गुनको महिना	सबै पालिकाहरुमा	पालिका को आवश्यकता अनुसार	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानिय विपद ब्यबस्थापन समिति
४	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, क्षति लेखाजोखा गर्न विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तयार गर्ने।	हरेक बर्षको बैशाखमा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सबै पालिकाहरुमा	१०००० प्रति	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सबै पालिकाहरु
५	राहत वितरणका लागि सिफारिस फारम लगायतका कागजात तयार गर्ने।	२०८१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सबै पालिकाहरुमा	१०००० प्रति	पालिका
६	प्रकोपको प्रकृति अनुसार खोज तथा उद्धारका लागि टोली गठन गर्ने, सम्बन्धित विषयको तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने।	जेष्ठ २०८१	वडामा	हरेक वडामा एक	विपद् व्यवस्थापन शाखा
७	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण, मरम्मत, व्यवस्थापन गर्ने र सबै पालिका संग समन्वय गर्ने।	निरन्तर	पालिका स्तरमा	१ पटक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

८	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने ।	निरन्तर	गाउँपालिका स्तरमा	१ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय
९	बाढी पहिरोबाट बच्न र बचाउन सुरक्षित स्थान पहिचान र अद्यावधिक गर्न हरेक वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अनुरोध गर्ने र सो को सूची तयार एवं अद्यावधिक गर्ने ।	निरन्तर	वडाअनुसार	वर्षमा १ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा
१०	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची राजपत्रमा प्रकाशित भएपछि आश्रयस्थलका रुपमा प्रयोग गर्न चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, बिस्तार गर्ने	(तत्काल शुरु गर्नु पर्नेछ)	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	एक योजना बनाएर	भौतिक पुर्वाधार बिकास कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन शाखा
११	प्रकोपबाट समुदायलाई बचाउन आपत्कालीन आश्रय भवनहरू निर्माण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	हरेक जोखिममा रहेका समुदाय नजिक	१ वटा	गाउँपालिका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१२	बाढीपहिरो, शीतलहर, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागी आदि प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सो बाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	निरन्तर	सञ्चालित एफ.एम. मार्फत	सिजन शुरू हुनुभन्दा अगावै कम्तिमा २ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्थानिय निकाय
१३	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने, गराउने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	जिल्ला र पालिका स्तरमा	मुख्य प्रकोपहरूमा आधारित रही हरेक वर्ष कम्तिमा १,१ पटक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१४	DEOC/LEOC को सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने	२०८१।०८२	जिल्ला र पालिका स्तरमा		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र पालिका
१५	जिल्ला र पालिका स्तरिय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना साथै रकम वृद्धि गर्ने	२०८१।०८२	जिल्ला र पालिका स्तरमा		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र पालिका

३.२ खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	मनसुन पुर्व विषयगत क्षेत्रको वैठक गर्ने	२०८१ बैशाख	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	वर्षमा २ पटक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विपद्मा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योगहरू पहिचान गर्ने । साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने ।	निरन्तर	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	वर्षको १ वा २ पटक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
३	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको आधारमा खाद्य सामग्री (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) भण्डारण गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	वर्षको २ पटक	खाद्य संस्थान र सबै पालिका
४	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुवन्ध करार तथा सुचिकृत गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	कम्तिमा २ वटा ठूला पसलहरू वा उद्योग	खाद्य संस्थान र सबै पालिका
५	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका/प्रक्रिया बारे यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू वीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	मुख्य प्रकोपहरू देखापर्नु भन्दा पहिले कम्तिमा १ पटक	खाद्य संस्थान र सबै पालिका

३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	स्वास्थ Cluster समितिको आपतकालिन बैठक वस्ने	मनसुन पुर्व	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	१ पटक	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
२	प्रभावितहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श दिन स्वयंमसेवक तयार गर्ने	मनसुन पुर्व	संकटासन्नता क्षेत्रमा	१ पटक	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
३	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरू भण्डारण गर्ने ।	हरेक महिना, औषधिको गुण अनुसार	गाउँपालिका स्तरमा	२०० जनाको लागि	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय

४	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची अद्यावधिक गर्ने ।	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकल अनुसार	पालिका स्तरमा	वर्षमा १ पटक	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
५	प्रतिकार्यको लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार तत्कालै	जिल्ला र पालिका स्तर	जिल्लामा २० जना र पालिकामा ५ जना	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पालिका
६	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने ।	नियमित	जिल्ला भरि	हरेक पालिकामा ५ जना	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पालिका
७	महामारी सम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	नियमित	हरेक पालिकाका जोखिमयुक्त बस्ती स्तरमा	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पालिका
८	माहामारीका लागि आश्रय स्थल छनौट गर्ने	महामारी पुर्व	पालिका	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पालिका

३.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	M-WASH-CC लाई सक्रिय बनाउन अभिमुखिकरण गरी जिम्मेवारी दिने	मनसुन पुर्व	नियमित	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय र खानेपानी कार्यालय
२	सामान्य क्षती भएका खानेपानी संरचना हरुको ममर्त सम्भारका लागि सामाग्री ब्यवस्थापन गर्ने ।	२०८१ बैशाख जेठ	नियमित	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय र खानेपानी कार्यालय
३	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने औषधिको उचित भण्डारण गर्ने ।	प्रकोप जोखिम अनुसार हरेक महिना	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय र खानेपानी कार्यालय
४	सरसफाईका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने ।	प्रकोप जोखिम अनुसार हरेक महिना	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय र खानेपानी कार्यालय
५	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गर्ने ।	प्रकोप जोखिम अनुसार हरेक महिना	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय र खानेपानी कार्यालय
६	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने ।	निरन्तर	हरेक प्रभावित वडाहरू	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय र खानेपानी कार्यालय

३.५ आपत्कालीन शिविर आश्रय स्थल व्यवस्थापन तथा र गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	आश्रय स्थल सञ्चालनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु पुर्व भण्डारण गर्ने	विपद् पुर्व	१ पटक	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय
२	प्रभावित जनसंख्या मध्ये फरक क्षमता भएका व्यक्ति लाई थप सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	विपद् पुर्व	१ पटक	भौतिक पुर्वाधार विकास कार्यालय
३	अस्थायी आवासका लागि स्थान छनौट गर्ने	विपद् पुर्व	१ पटक	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
४	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा वासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	५० परिवारका लागि	सरसफाई शाखा विकास साझेदार ,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	आपत्कालीन अवस्था आईपरेमा तुरून्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गर्ने ।	आ.व.को शुरुवातमा	५० परिवारका लागि	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
६	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्था र उचित संरक्षण गर्ने ।	निरन्तर	५० परिवारका लागि	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सम्बन्धित पालिका
७	गैर-खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने ।	निरन्तर	कम्तिमा ५० परिवारका लागि	गाउँपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
८	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर खडा गर्नुपर्ने स्थान सम्म सरसामान तथा औजारहरू लैजान सवारी साधनको व्यवस्था गर्ने ।	निरन्तर	वर्षमा कम्तिमा २ पटक	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
९	अस्थायी आश्रय वा वास निर्माणको लागि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिबृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	हरेक सिजन शुरू हुनुभन्दा अगाडी	हरेक पालिकामा	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
१०	बाढीपहिरो लगायतका अन्य प्रकोपहरूले असर नगर्ने सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याकि शौचालयको व्यवस्था गर्ने ।	निरन्तर	सबै पालिकाहरु	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
११	आश्रय स्थल छनौट गर्ने	नियमित	सबै पालिकामा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय

३.६ संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी पुस्तिका तयार एवं प्रकाशन गर्ने ।	निरन्तर	कम्तिमा ५० प्रति	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र पालिका
२	विपद्को समयका लागि अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तैः डिग्निटि किट) खरिद, जाहो गरी भण्डारण गर्ने ।	निरन्तर	५० वटा	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू
३	उमेर, शारीरिक अवस्था, अपागता अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गर्ने र लागू गर्ने ।	तत्काल	१ पटक	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४	विद्यालयका शिक्षकहरू र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श तालिम दिने ।	निरन्तर	१ विद्यालयबाट १ जना, पालिकामा २ जना	जिल्ला जनश्वास्थ्य कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयगतक्षेत्र- का सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	निरन्तर	प्रकोप अनुसार कम्तिमा १ पटक	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
६	प्राथमिक उपचार सामाग्रीको व्यवस्थापन	निरन्तर	२० सेट	जिल्ला प्रशासन कार्यालय

३.७ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,संस्था
१	मनसुन पुर्व विषयगत क्षेत्रको वैठक गर्ने	मनसुन पुर्व	१ पटक	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई
२	बाढी पहिरो ,हावाहुरीले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने । सम्भावित क्षतिको आँकलन गर्ने ।	वर्षको १ पटक	सबै पालिकाका विद्यालय	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ, सम्बन्धित विद्यालय
३	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	निरन्तर	१० वटा विद्यालयको लागि	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ
४	बाढीपहिरोबाट विद्यार्थीमा हुनसक्ने प्रभावहरूको बारेमा विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	निरन्तर	१० वटा	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ
५	चट्ट्याङ पर्ने समयमा त्यसबाट बच्न/जोगिन अपनाउनुपर्ने उपाय बारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम.बाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रशारण गर्ने	निरन्तर	विद्यालय र एफ.एम.बाट कम्तिमा ७ दिन (प्रकोपमा केन्द्रित भई)	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ, सम्बन्धित विद्यालय

५	प्रकोपले प्रभावित गर्ने सम्भावना भएको जानकारी प्राप्त भएमा विद्यालयमा पठनपाठन चलिरहेको बेला विद्यार्थी र शिक्षकले गर्ने क्रियाकलापहरू समेटी आपत्कालीन अवस्थाको लागि कार्यविधि बनाउने ।	निरन्तर	प्रकोपमा आधारित रही १ पटक	पालिका र जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई
६	विद्यालयको वार्षिक क्यालेण्डरमा वृहत विद्यालय सुरक्षा गतिविधिहरु अनिवार्य समावेश गर्ने	निरन्तर	प्रकोपको आधारमा	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ
७	सुचना संकलनका लागि आवश्यक फारम तयारी अवस्थामा रख्ने	निरन्तर	प्रकोपको आधारमा	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ

३.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	**सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू**	**समय**	**परिमाण**	**जिम्मेवार निकाय, संस्था**
१	बाढीपहिरो लगायतका अन्य प्रकोपहरूले असर नगर्ने सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याकी शौचालयको व्यवस्था गर्ने ।	निरन्तर	सबै पालिकाहरु	पालिका र जिल्ला प्रशासन कार्यालय
२	अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरूद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारू गर्न तत्काल परिचालनका लागि प्राविधिक टोली गठन गर्ने र आवश्यक सामग्रीहरूको प्रवन्ध मिलाउने ।	निरन्तर	गाउँपालिकामा एक,	पालिका र जिल्ला प्रशासन कार्यालय

४. पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रले गर्नुपर्ने क्रियाकलाप निम्नानुसार रहेको छ ।

४.१ समन्वय, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	वर्षा र आँधी/हावाहुरीको पूर्वानुमान सम्बन्धी जानकारी जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (सिधै वा वेभपेज मार्फत) र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट आदानप्रदान गर्ने ।	सिजन अनुसार नियमित
२	अत्यधिक वर्षा भई पहिरो आउनसक्ने अवस्था वा खराव मौसमको कारण हावाहुरी आउनसक्ने सम्भावना भएमासूचना जारी गर्ने । आपत्कालीन अवस्था अपनाउन पर्ने कार्यबिधिको सन्देश प्रशारण गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्तभए लगत्तै
३	विपद् हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै

४	विपद् पूर्वानुमान अनुरुप वडास्तरीय समितिलाई जानकारी गर्ने । प्रभावित हुनसक्ने समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सर्न आग्रह गर्ने, सघाउने ।	पूर्वानुमान प्राप्तभए लगत्तै
५	खोज तथा उद्धार टोली र क्षतिसर्वेक्षण टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्तभए लगत्तै

४.२ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.स	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिबाट विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू- लाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
२	विपद्को समयमा खाद्य सामग्रीहरू विपद् प्रभावित स्थानमा लैजान सवारी साधन तथा ओसार पसार गर्ने जनशक्ति तयारी अवस्थामा र राख्ने र भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्रीहरूको अवस्था निरिक्षण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

४.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना प्राप्त भएपछिआवश्यक परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक । आपत्कालीन् योजना लागू गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात तत्कालै
२	विपद् प्रभावित स्थानमा लैजाने औषधी तथा उपकरण ठिक अवस्थामा भए नभएको निरिक्षण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
३	प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन जनशक्ति र सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
४	विपद् प्रतिकार्यको विषयक्षेत्रगत कृत्रिम घटना अभ्यास गरी कमजोरीहरूको निराकरण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

४.४ खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू- लाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
२	खानेपानी शुद्धिकरणका लागि पर्याप्त औषधि तथा प्रविधिको व्यवस्था गर्ने, तुरून्त प्रयोग गर्न सकिने गरी तैयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
३	सरसफाईका लागि परिचालन हुन आवश्यक सवारी साधन, उपकरणहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
४	विपद् प्रभावित स्थानमा खानेपानी वितरण र सरसफाईका लागि परिचालित हुन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

४.५ आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा गैर-खाद्य सामग्री विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू- लाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
२	अवस्था हेरी गा पा क्षेत्रमा करिब २०० जनालाई अस्थायी रूपमा तीन दिनसम्म राख्न सकिने गरी आपत्कालीन आश्रय स्थल तयारी अवस्थामा राख्ने ।	तत्कालै
३	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माणका सामग्रीहरू तथा औजारहरू तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
४	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माण सामग्री तथा औजारहरू ढुवानीको लागि सवारी साधन, निर्माण जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

४.६ संरक्षण विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू- लाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
२	विपद्जन्य घटनाबाट प्र भावितलाई परामर्श सेवा दिन परामर्श टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
३	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा लैजाने सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट) तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

४.७ आपत्कालीन् शिक्षा विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू- लाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

२	सबै विद्यालयलाई शिक्षण सामग्रीहरू सुरक्षित ठाउँमा राख्न अनुरोध गर्ने ।	समन्वयात्मक बैठक पश्चात
३	विपद्को समयमा अपनाउनुपर्ने सावधानी र सुरक्षाका उपाय तथा अनुशासनका बारेमा विद्यार्थीलाई सचेत गर्ने ।	तत्काल
४	विपद्को समयमा पठनपाठन निरन्तर गर्न आवश्यक तयारी गने	तत्काल

४.८ शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं	पूर्वानुमानमा आधारितपूर्वतयारीका कार्यहरू	समय
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू- लाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात
२	अत्यावश्यक सेवा सुचारू गर्नका लागि भण्डारण गरिएका आवश्यक सामग्री तथा उपकरणहरू निरिक्षण गर्ने र दक्ष जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात

५. आपतकालिन प्रतिकार्य योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरुको लागि)

५.१. समन्वय, सूचना, र खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
०-१ घण्टा	• सुचना प्राप्त गर्न साथ आपत्कालिन बैठक बस्ने • प्रभावित क्षेत्रको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने । • खोज तथा उद्धार टोलीको परिचालन र खोज तथा उद्धार कार्यको थालनी । • स्वयम् सेवकहरु परिचालन गर्ने । • प्राथमिक उपचारक टोली परिचालन गर्ने । • DDMC का सदस्यलाई जानकारी दिने ।	जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरु, DEOC , जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
१-७ घण्टा	• खोज तथा उद्धारका कार्य जारी राख्ने । • आवश्यकता अनुसार एम्बुलेन्स, हेलिकप्टर आदिको प्रयोग गरी खोज तथा उद्धार गर्ने ।	जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरु, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, गृह मन्त्रालय र DEOC, स्थानीय निकाय

७-२४ घण्टा	• जोखिममा रहेका लाई स्थानान्तरण गर्ने • घाईतेहरुलाई प्राथमिक उपचार गर्ने • प्राथमिक उपचार गरि थप उपचारका लागि अस्पताल पठाउने । • घटना मुचुल्का तयार गर्ने, मृत अवस्थामा फेला परेमा पोष्टमार्टमको लागि अस्पताल पठाउने । • खोजी तथा उद्धार कार्यको निरन्तरता	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस सोसाइटी
२४-४८ घण्टा	• खोज तलासको क्रममा भेटिएका व्यक्ति तथा सम्पत्तीहरु सम्बन्धित परिवारहरुलाई जिम्मा लगाउने । • घटनाको द्रुत लेखाजोखालाई निरन्तरता दिने • थप भेटिएका घाईतेहरुलाई प्राथमिक उपचार गर्ने, • प्राथमिक उपचार गरि थप उपचारको लागि अस्पताल पठाउने । • बेपत्ता व्यक्ति, व्यक्तिगत सम्पति, पशु चौपाय खोजी दुर्गन्ध व्यवस्थापन गर्ने । • घटनाको बारेमा DDMC मा प्रतिवेदन दिने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी नेपाल, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस सोसाइटी,

५.२ संरक्षण विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
० देखि २४ घण्टा	तथ्याङ्को संकलन तथा परिस्थितिको अद्यावधिक गर्नका लागि विपद पश्चात तत्काल सम्बन्धीत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु सँग समन्वय बैठक गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा स्थानिय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु
२४ देखि ७२ घण्टा	अन्य क्षेत्रका टोलीहरुसँग मिली बहुक्षेत्रिय लेखाजोखा संचालन गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा स्थानिय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु
एक हप्ता भित्र	सर्भेबाट प्राप्त जानकारीको विश्लेषण गरि प्रारम्भिक मानविय सहयोगको योजना सहित अवस्थाको प्रतिवेदन तयार पार्ने । तत्काल उपलब्ध गराईएका मानविय सेवाहरुमा महिला बालबालिका ,गर्भवती तथा सुत्केरी महिला अपांगता भएका व्यक्तिहरु, वृद्धवृद्धाहरुको पहुँच भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने ।	स्थानीय तहमा रहेका म.तथा बा.बा.शाखा र अन्य सरोकारवाला

	मानविय सेवाको आवश्यक्ता देखिएको प्रभावित समुदायमा सेवा उपलब्धताको लागि पैरवि गर्ने । स्रोतहरुको परिचालन गर्नका लागी क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समिक्षा गर्ने । संरक्षणका विभिन्न क्रियाकलापका लागि विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त सहयोगका लागि गरिएको प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्ने मानवीय सहयोगको प्रर्याप्तताको समिक्षा, अनुगमन र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने।	
१ महिना सम्म	जोखिममा रहेका समुहरुलाई पहिलो ३० दिन भित्र तत्कालिन मानविय सहयोग । सुत्केरी र ६ महिना सम्मका बच्चाका आमाहरुका लागि आवश्यक लत्ताकपडा । परिवार बाट विछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी तथा बाल पुर्नस्थापनाको व्यवस्था मिलाउने । लैंगिकतामा आधारित हिंसामा परेका महिला तथा बालबालिका हरुलाई आवश्यक सेवा तथा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने प्रभावित महिला तथा बालबालिका हरुलाइ मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउने संरक्षणको आवश्यक्ता भएका वृद्धवृद्धा ,अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई पुर्न स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । विपद्बाट प्रभावितहरुको अभिलेख राख्ने नियमित बैठकहरु र समिक्षा अनुगमन तथा प्रतिबेदन	स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सहयोगी/साझेदार संस्थाहरु

५.३ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
पहिलो दिन	विपद्मा परेका घरधुरी तथा जनसंख्या पहिचान र, प्रारम्भिक द्रुत सर्वेक्षण सम्पन्न गर्ने ।	सम्वन्धित स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु
दोस्रो दिन	तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने अन्य निकाय तथा समितिसंग समन्वय गर्ने	उद्योग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रश, गैससहरु, उद्योग बाणिज्य/ यातायात ब्यावसायी संघ
पहिलो हप्ता	• तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने • अन्य निकाय तथा समितिसंग समन्वय गर्ने	उद्योग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रश, गैससहरु, उद्योग बाणिज्य/ यातायात ब्यावसायी संघ

	• बजारको अवस्था मध्यनजर गरी नगद वा खाद्य सामाग्री वितरण गर्ने	
पहिलो महिना	• बजारको अवस्था मध्यनजर गरी नगद वा खाद्य सामाग्री वितरण गर्ने (निरन्तर) • स्फेयर मापदण्ड अनुसार तत्कालीन पुनर्स्थापनाको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकास का कार्यलाई अघि बढाउने वातावरण तयार गर्ने • अनुगमन समितिले भईरहेको तथा भएका कार्यको अनुगमन गर्ने, विपद् घटनाको, पुनर्स्थापनाका प्रयासहरुको समग्र विश्लेषण सहित प्रतिवेदन तयार गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु,उद्योग बाणिज्य संघ, विश्व खाद्य कार्यक्रम, गैससहरु, सम्वन्धित विभाग तथा मन्त्रालय, ऋऋःऋ
दोस्रो महिना	• आवश्यकता अनरुप जिविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने (कृषि र पशुपालन) • कृषि क्षेत्रमा परेको असरको बारेमा लेखाजोखा गर्ने, तथ्यांक तयार गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु,उद्योग बाणिज्य संघ, विश्व खाद्य कार्यक्रम, गैससहरु, सम्वन्धित विभाग तथा मन्त्रालय, CCMC

५.४ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**
० देखि २४ घण्टा	विपद्को जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिको अद्यावधिक गर्नका लागि DDMC/ स्वास्थ्य क्षेत्र(Health cluster) को वैठक गर्ने । जिल्लाको प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा CRRT/ Rapid Response Team -RRT)को परिचालन गर्ने । विपद् प्रभावित क्षेत्रमा शिघ्र स्वास्थ्य सर्वेक्षण गर्ने विपद् प्रभाविद क्षेत्रमा स्थानिय तहका प्रतिनिधिहरु, स्थानिय स्वास्थ्य कर्मीहरु, सेनाहरु, प्रहरीहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका स्थानिय उद्धारकर्ताहरु सँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार सेवा पुऱ्याउने, प्रेषण गर्ने, स्वास्थ्य शिक्षा दिने, पिउने पानी शुद्धिकरण गर्नको लागी वाटर गार्ड/प्यूस व्यवस्था गर्ने ।	DDMC, DLSA, Health cluster, स्थानिय तह, सेना, प्रहरी र स्थानिय समाजसेवीहरु

२४ देखि ७२ घण्टा	बहुक्षेत्रिय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने, वितरण गर्ने विपद् प्रभाविद क्षेत्रमा अस्थायी स्वास्थ्य शिविर स्थापना गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने । सरसफाई पानीजन्य रोगको बारे सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, KASH, DLSA र नेपाल रेडक्रस सासाईटी, स्थानिय तह
एक हप्ता भित्र	• आश्रय स्थलहरुमा अस्थाई चर्पि र खानेपानीको धारा निर्माणमा सहयोग गर्ने । • अभिलेख तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने • अत्यावश्यकीय सेवाहरुको उपलब्धता (खोप, पोषण, क्षयरोग, प्रजजन स्वास्थ्य, मनोवैज्ञानिक परामर्श गर्ने • घाईतेहरुको आपतकालिन व्यवस्थापन	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, KASH, DLSA र नेपाल रेडक्रस सासाईटी, स्थानिय तह, सेना, प्रहरी र स्थानिय समाजसेवीहरु
१ महिना सम्म	• संरक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने • प्रभावित क्षेत्रमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा रोग नियन्त्रण गर्ने • प्रभावित क्षेत्रमा अति जोखिमपूर्ण समुहको पहिचान गर्ने र पहिचान गरिएका अति जोखिम पूर्ण समुहलाई बिशेष निगरानी तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, प्वक्ज र नेपाल रेडक्रस सासाईटी, स्थानिय तह, सेना, प्रहरी र स्थानिय समाजसेवीहरु

५.५ खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**
० देखि २४ घण्टा	DDMC/खानेपानी तथा स्वच्छता प्रर्वधन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने क्षतिको आंकलन गर्न टोली परिचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय , जिल्ला समन्वय समिति, गाउपालिका,नगरपालिका र Wash Cluster, DLSA
२४ देखि ७२ घण्टा	बहुक्षेत्रिय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) फाराम तथा निर्देशिका वितरण MIRAको बारेमा प्रशिक्षण र परिचालन पानी शुद्धिकरण सामग्री वितरण (Water Guard, Piyus, AquaTap etc), Hygiene Kit प्लाष्टिक बाल्टी, जग वितरण पिउने पानी वितरण (टयांकर) प्रति व्यक्ति १५ लिटर	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, नगरपालिका, गैसस
७२ घण्टा देखि २ हप्ता सम्म	शिविरमा खानेपानी धारा ज्वलमउग्फउजडान -प्रति धारा ३०० परिवारका लागि) शिविरमा अस्थाई शौचालय निर्माण - प्रति शौचालय १० परिवारका लागि) महिला तथा बालिकाको लागि नुहाउने स्थानको निर्माण (प्रति २० महिला)	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय, गैसस, गापा, नपा

	पिउने पानी वितरण ढल तथा फोहर व्यवस्थापन	
२ हप्ता देखि १ महिना सम्म	स्वास्थ्य तथा सरसफाई प्रर्वद्धनका लागि स्थानिय स्वयंमसेवक र महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेवकहरुलाई अभिमुखिकरण स्थानिय स्वयंम सेवक र महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेवक परिचालन -एक स्वयंम सेवक १० परिवार) स्वास्थ्य शिक्षा IEC / Media mobilization मरेका चौपायाहरुको उचित व्यवस्थापन खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि बिग्रेका पूर्वाधारहरुको सर्भेक्षण, मर्मत, सम्भार र पुर्ननिर्माण सम्बन्धि लागत योजना तयार गर्ने ।	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय र WASH Cluster , गैसस, गापा, नपा

५.६ आपतकालिन आश्रयस्थल तथा गैर-खाद्य सामग्री विषयगत विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
० देखि २४ घण्टा	• क्षेत्रगत सदस्यहरुसंग सञ्चार तथा समन्वयात्मक बैठक, तथ्यांक संकलन • तत्काल आवश्यकताको आधारमा त्रिपाल तथा • गैर खाद्य सामाग्री वितरण गर्ने ।	विषयगत शाखा
२४ देखि ७२ घण्टा	• द्रुत लेखाजोखा संचालन गर्ने • बालबालिका, विशेष परिस्थितिका महिला, अपाङ्गताका लागि सरंक्षण विषयगत क्षेत्रसंग समन्वय गर्ने ।	स्थानीय तह, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस तथा क्षेत्रगत निकायहरु
एक हप्ता भित्र	• विस्थापितको सङ्ख्या र जानकारी लिने, पहिचान भएकालाई अस्थायी आवासमा बोसबास गराउने • विस्तृत लेखाजोखा संचालन गर्ने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस तथा क्षेत्रगत निकायहरु
१ महिना सम्म	• आवश्यकता अनुसार ओछ्याउने, ओड्ने,लगाउने कपडा तथा खाना पकाउने, खाने भाँडावर्तन विनाभेदभाव वितरण गर्ने (गैह्रखाद्य सामाग्री वितरण) • आश्रयस्थल निर्माण	DDMC/DEOC, DCC, नापी, भुमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय डिभिजन वन कार्यालय, नपा/गापा,नेपाल रेडक्रस
दोश्रो महिना	• आवास तथा गैरखाद्य सामग्री वितरणको • अनुगमन, मुल्याङ्कन र समिक्षा गन	स्थानीय तह,जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस तथा क्षेत्रगत निकाय

५.७ शिक्षा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	**विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**
० देखि २४ घण्टा	DDMC/ Cluster समन्वय बैठक, क्षतिको विवरण संकलन गर्ने घाईते भएका विद्यार्थीहरु र शिक्षकहरु (यदि विद्यालयमा विपद् भएको अवस्थामा) सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र सिकिस्त घाईतेलाई अस्पताल पठाउने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई सहयोगी क्षेत्रगत सदस्यहरु, स्थानिय तहका शिक्षा इकाईहरु
२४ देखि ७२ घण्टा	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) बिषयगत क्षेत्रले घटनाको बस्तुगत बिबरण तयार पार्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ ,गाँउ र नगरपालिका, वडा समितिहरु, विद्यालय र अन्य सम्वन्धित गैर सरकारी संघसंस्थाहरु
पहिलो हप्ता	MIRA तथ्यांक विश्लेषण र सम्वन्धित निकायहरुलाई जानकारी गराई सम्भावित श्रोत(सहयोग) आंकलन गर्ने, विस्तृत शिक्षा सर्भेक्षण र प्रतिवेदन तयारी । बिद्यालय सुचारुका लागि तत्कालका लागि आबश्यक पर्ने सामग्रिहरु उपलब्ध गराउने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई तथा कलस्टर सदस्यहरु, गाँउ र नगरपालिका, वडा समितिहरु, विद्यालय र अन्य सम्वन्धित गैर सरकारी संघसंस्थाहरु
२ हप्ता देखि १ महिना सम्म	पहिलाको अवस्थामा ल्याउनका लागि नियमित रुपमा प्रतिकार्यका कार्यहरु तथा अवस्था विश्लेषण गरि थप कार्यहरु सञ्चालन गर्ने । भईरहेका कार्यहरुको अनुगमन गर्ने । गरिएका कामहरुको समिक्षा बैठक गरि सिकाई तथा राम्रा अभ्यासहरु लाई दस्तावेजीकरण गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई तथा कलस्टर सदस्यहरु, गाँउ र नगरपालिका, वडा समितिहरु, विद्यालय र अन्य सम्वन्धित गैर सरकारी संघसंस्थाहरु

५.८ शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्को प्रकृति अनुसार तत्काल वा पश्चात	विषयगतक्षेत्र
२	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरूद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र तत्काल सुचारू गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकिकरण गर्ने	आवश्यकताअनुसार	विषयगतक्षेत्र
३	सार्वजनिक सेवा अवरूद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार	विषयगतक्षेत्र
४	विपद् प्रतिकार्यमा आईपरेका समस्या तथा सिकाईहरूको बारेमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू बीच समिक्षा बैठक बस्ने । निष्कर्षको आधारमा थप कार्यहरू गर्ने ।	विपद् पश्चात	विषयगतक्षेत्र
५	बजारको अवस्था मध्यनजर गर्दै कामका लागि नगद र कामका लागि खाद्यान्न गतिविधि सञ्चालन गर्ने	विपद् पश्चात वा आवश्यकता अनुसार	विषयगतक्षेत्र

६ आवश्यकताको लेखाजोखा

६.१ विषयगत स्रोत साधनको आंकलन

भण्डारण कक्ष :

क्र.स	भण्डारण कक्ष रहेको निकाय	स्थान	भण्डारण क्षमता	हाल भएको सामागी विवरण/अवस्था	कैफियत
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/DEOC	खलंगा	५००० मे.ट	राहत सामाग्री	
२	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला शाखा जुम्ला	खलंगा	४०० सेट	५० सेट	गैह्र खाद्य सामाग्री
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखाहरु		२०० सेट	छैन	गैह्र खाद्य सामाग्री
४	नेपाल खाद्य संस्थान नेपालगंज		४०० मे.ट.	३५० मे.ट.	खाद्यान्न मौजात
५	साल्ट ट्रेनिङ		५ लाख मे.ट.	३००० हजार मे.ट	नुन मौजात

जिल्लामा रहेका हेलीप्याड विवरण:

क्र.स.	स्थानीय तह	वडा नं.	हेलिकप्टर वस्न सक्ने स्थान	अवस्थिति
१	चन्दननाथ नगरपालिका	२	२४ नं बाहिनी	२८.१३.२४.६५ N ८१.२०.०३.८१ L
२	चन्दननाथ नगरपालिका	१	देविदत्त गण (नेपाली सेना)	
३	चन्दननाथ नगरपालिका	१	जुम्ला एयरपोर्ट	

जिल्लामा रहेका बारुणयन्त्र विवरण :

सि.नं.	निकाय	जिम्मेवार व्यक्ति		चलक	
		नाम	फोन नं.	नाम	सम्पर्क नं
1	चन्दननाथ नपा	लक्ष्मी चन्द्र न्यौपाने	9848300027 087 520011	संदिप बुढा	9864357616 9848305116

जिल्लामा रहेका रबरबोट/मोटरबोट विवरण :

क्रस	रवरवोट/मोटरबोट रहेका स्थान	निकायको नाम	सख्या	क्षमता

1	चन्दननाथ न.पा. ५ जुम्ला	गो कर्णाली टुर एण्ड ट्राभल्स	१	८ देखि १० जना सम्म

बाढी, पहिरो तथा आगलागीको उद्धारमा परिचालीत हुने जनशक्तिको बिवरण :

सि.नं.	संस्था	तालिम प्राप्त जनशक्ति	सम्पर्क फोन नम्बर
१	नेपाली सेना देविदत्त गण	१५०	
२	नेपाल प्रहरी	१००	९८५८३२५५५५
३	सशस्त्र प्रहरी बल ३० नं	१००	९८५१२५८७९३
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जुम्ला	५०	९८५८३२०४७०
५	अन्य संघसंस्थाहरु	५०	

६.२ बन्दोबस्तीका सामग्रीहरुको आँकलन

विपद प्रतिकार्यका सवारी साधनहरुको विवरण

सि.नं.	कार्यालय/संस्थाको नाम	सवारी साधन	चालक		कैफियत
			नाम	सम्पर्क नं.	
१.	चन्दननाथ नगरपालिका, खलंगाबजार, जुम्ला	स्काभेटर	तिलक नेपाली	९८४४८७३२६७	
		ट्याक्टर	कृष्ण नेपाली	९८४२३५११५५	
		दमकल	सन्दिप बुढा	९८६४३५७६१६	
२	पातारासी गाउपालिका, डिल्लीचौर, जुम्ला	एम्बुलेन्स	खड्क बहादुर बुढा	९८६३१६३५१२, ९७४८०७८९८९	मर्मत गर्नुपर्ने
३	गुठिचौर गाउपालिका, जुम्ला	ब्याकुलोडर	जिवन बुढाथोकी	९८४१९८९८२०	
		ट्याक्टर	रामचन्द्र दमाई		
४	तातोपानी गाउपालिका	एम्बुलेन्स	किशान नेपाली	९८४८३६३१९१	
५.	तिला गाउपालिका	एम्बुलेन्स			
६	सिंजा गाउपालिका, जुम्ला	एम्बुलेन्स	कृष्ण वहादुर रोकाया	९८६८३६८२०३	मर्मत गर्नुपर्ने
७	कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, जुम्ला	एम्बुलेन्स	ईश्वरी बम	०८७५२०११५ ९८४८९४१६६६	

जिल्लामा रहेका रवरबोट/मोटरबोट विवरण

क्रस	रवरवोट/मोटरबोट रहेका स्थान	निकायको नाम	संख्या	क्षमता
1	चन्दननाथ न.पा. - ५, जुम्ला	गो कर्णाली टुर एण्ड ट्राभल्स	२	प्रति रवरवोट ७ जना

आपतकालीन खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरु

जिल्ला आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र जुम्लामा रहेका विपद सामाग्रीहरुको विवरण

S.N.	Description of Asset	Qty	S.N.	Description of Asset	Qty
1	Almunium Ladder	2 Pcs	24	Head Light	5
2	Calson Hand Pump 4''	3 Pcs.	25	Aaria	5
3	Carrabiner (With Lock)	1 Pcs	26	Tent Big Inner	2
4	Crowbar 22mm	5	27	Safety helmet	236
5	Dispensary Tents	2	28	Wire cutter	1
6	Fire Extinguisher	7	29	Belcha	30
7	First Aid Kit	6	30	Bolt cutter	1
8	Foldable Table and	2	31	Oxzine cilinder	1
9	Chair Set	2	32	Meghaphone	6
10	Working Gloves	372	33	लेदर पञ्जा	10
11	Life Jackets	11	34	लेदर फायर सुट	2
12	Magephone	6	35	सिठठी	1
13	Metal Bucket	4	36	लक क्याराविना	15
14	Pick	1	37	फिगरएट	5
15	Rescue Vest	20	38	सेफ्टी वेल्ट	5
16	Rubber Boat	186	39	पुल्ली घृणी	5
17	Rubber Gumboot	8	40	एनएफआरआइ सेट	22
18	Rubber Tube	19	41	सेप्टी चस्मा	186
19	Shovel	17	42	सेप्टी भिजिविलिटी जकेट	186
20	Static Rope	1	43	कोदालोज्ञ	15
21	Stretcher	30	44	छिना	17
22	Tarpaulin	2	45	ढूंगा कटर	17
23	Tourch Light	5	46	मिजरमेन्ट टेप	9
24	Axe(Bancharo)		47	ठेला	15
25	Diging Tools (Faruwa)	2	48	पेन्चिस	12

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

क्र.स.	सामाग्रीको नाम	परिमाण (उपलब्ध संख्या)	क्र.स.	सामाग्रीको नाम	परिमाण (उपलब्ध संख्या)
१	Safety Helmet	19 Pcs.	१३	Gum Boot	18 Pairs
२	Crowbar	6 Pcs.	१४	Working Gloves	18 Pairs
३	Pry-bar	6 Pcs.	१५	Mask (3 layer)	18 Pcs.
४	Shovel (With handle)	6 Pcs.	१६	Rescue Rope cotton (10-12mm	3 coil
५	Pick (With handle)	6 Pcs.	१७	Whistle	18 Pcs.

६	Bucket (5 Liter capacity) metal	18 Pcs.	१८	Visibility jacket	18 Pcs.
७	Spray Paint (Orange /red Colour)	1 Pcs.	१९	Tin Trunk	3 Pcs.
८	Head Light	18 Pcs.	२०	Bag Pack	9 Pcs.
९	Hammer (Clow Hammer)	3 Pcs.	२१	Tumlet (Water Bottle)	6 Pcs.
१०	Wire Cutter	2 Pcs.	२२	Multy purpose Knife	2 Pcs.
११	Hack Saw With Blade	3 Pcs.	२३	First Aid Bag (Big)	3 Pcs.
१२	Rain Coat	14 Pcs.	२४	Streture	6 Pcs.

देविदत्त गण, जुम्ला (नेपाली सेना)

क.स.	सामानको नाम	उपलब्ध संख्या	अवस्था	क.स.	सामानको नाम	उपलब्ध संख्या	अवस्था
१	वाटर प्रुफ लाईफ ज्याकेट	गोटा 17	राम्रो	२०	सानो झोला	गोटा 9	राम्रो
२	फिगर ८	गोटा 9	राम्रो	२१	बाल्टिन	गोटा 10	राम्रो
३	क्याराविना	गोटा 2७	राम्रो	२२	अंकुश	गोटा 5	राम्रो
४	सिट हार्नेस	गोटा 10	राम्रो	२३	रेक हो	गोटा 2	राम्रो
५	टेप सिलिङ्ग	गोटा 5	राम्रो	२४	वाटर वोतल	गोटा 2	राम्रो
६	पुल्ली	गोटा 2	राम्रो	२५	फेस माक्स	गोटा 2	राम्रो
७	1२ मि.मि. माउण्टेन रोप	मिटर 100	राम्रो	२६	मोजा	जोर 2	राम्रो
८	10 मि.मि. माउण्टेन रोप	मिटर 200	राम्रो	२७	एक्स हो	गोटा 2	राम्रो
९	पिक	गोटा 5	राम्रो	२८	जम्प सुट	गोटा 8	राम्रो
१०	सावेल	गोटा 5	राम्रो	२९	व्याकप्याक वाटर पम्प	सेट 2	राम्रो
११	ल्युमिनस ज्याकेट	गोटा 10	राम्रो	३०	सोटर	गोटा 7	राम्रो
१२	मेगाफोन	गोटा 6	राम्रो	३१	लेदर सुज	जोर 8	राम्रो
१३	रिफ्लेक्टिभ भेष्ट	गोटा 15	राम्रो	३२	रक हुक	गोटा 6	राम्रो
१४	ऱ्यापलिङ्ग रोप (४० मि)	रोल 2	राम्रो	३३	पञ्जा	जोर 5	राम्रो
१५	सेफ्टी हेलमेट	गोटा 26	राम्रो	३४	सेफ्टी हर्नेस	सेट 5	राम्रो
१६	सेफ्टी पन्जा	जोर 15	राम्रो	३५	जुमर	गोटा 5	राम्रो
१७	फायरिङ्ग एक्ट्रिङ्ग गुईसर	गोटा 5	राम्रो	३६	क्याराविना	गोटा 5	राम्रो
१८	फष्ट एड बक्स	गोटा 2	राम्रो	३७	डवल पुल्ली	गोटा 4	राम्रो
१९	स्ट्रेचर	गोटा 1	राम्रो	३८			
आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा							
१	**हेलमेट**	**४०**		**२**	**पञ्जा**	**१६ जोर**	

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं ३३ गण

क्र.स.	सामाग्रीको नाम	संख्या	क्र.स	सामाग्रीको नाम	संख्या
1	Telescope Ladder)3.8(	1 pic	25	Helmet Mercury Group Bela Brand	2 pic
2	Rescue Torch Light Model: DT 600 A	2 pic	26	Roppeing mitten - Bela Brand	2 pic
3	Throw Bag	1 pic	27	Auto Lack Carabineer - Bela Brand	2 pic
4	Fire Swatter	6 pic	28	Figure 8 carabineer - Bela Brand	2 pic
5	Fire Roke M Gexa Brand	2 pic	29	Four Stroke Power Cutter (Rotary Rescue Saw)	1 pic
6	SRI Brand Fire Blanket 4×6	2 pic	30	Concrete Blade	6 pic
7	6 kg SRI Brand ABC Stored pressure type fire extinguishers	2 pic	31	Iron Cutting Blade	6 pic
8	Chain saw Gasoline	1 pic	32	Wood Cutting Blade	3 pic
9	Rescue Rope static Bela Brand	100 mtr	33	Diamond Cutting Blade	3 pic
10	Rescue Rope Dynamic Bela Brand	100 mtr	34	Electric Chain Saw	1 pic
11	Helmet Mercury Group Bela Brand	2 pic	35	Bolt Cutter	1 pic
				Rotary Hammer Drill	1 pic
				22x540 Drill Bit	2 pic
				Chisel Bit Poiter	1 pic
				Bull Point Bit	1 pic
12	Roppeiiing mitten Bela Brand	2 pic	36	Flat Point Big	1 pic
				Demolition Hammer	1 pic
				40x570 Drill Bit	10 pic
				Collapsible Ladder	1 pic
				Hydraulic Hand Operated Combination Tool	1 pic
13	Auto Lack Carabineer Bela Brand	2 pic	37	Rescue Helmet	4 pic
				Mitten Gloves	3 pic
14	Figure 8 carabineer Bela Brand	2 pic	38	Reciprocating Saw	1 pic
15	Seat Harness	2 pic	39	पिग	10 pic
16	Life Jacket Nepal Made	5 pic	40	सावेल	10 pic
17	Ascension Right Handed Rope clamp Petzl Brand	1 pic	41	ट्यूव	2 Pic
18	Flat Slings (peusik) 18 mmt 150 cm Bela Brand	1 pic	42	स्ट्रेचर	2 Pic
19	Fire Aluminized Proximity Suit	2 Pic	43	फस्ट एड बक्स	2 Pic
20	Petrol Chain Saw	1 pic	44	गल	2 Pic
21	Chain for Chain Saw 18"	5 pic	45	बन्चरो	1 Pic

क.स.	सामाग्रीको नाम	संख्या	क.स	सामाग्रीको नाम	संख्या
22	Spark Plug	5 pic	46	फरुवा	5 Pic
23	Air Filter	5 pic	47	हसियाँ	15 Pic
24	Piston	2 pic	48	आल्मुनियम बाल्टी	10 Pic

जिल्ला प्रहरी कार्यालय, जुम्ला (नेपाल प्रहरी)

क.स.	सामानको नाम	उपलब्ध संख्या	क.स.	सामानको नाम	उपलब्ध संख्या
१	Line Rope	२५०मि.	२४	फायर सुट	८ सेट
२	Ring Life buoys (Rescue Buoy)	२ थान	२५	फायर पंजा	८ जोर
३	Auto lock Carabineer	१२ थान	२६	फायर आई ग्लास	८ थान
४	big Pulley	२ थान	२७	फायर हेल्मेट लाईट सहित	८ थान
५	Tape Sling tubular	३ थान	२८	फायर बुट	८ जोर
६	Wedge Throw Bag	३ थान	२९	मल्टीग्लास डिटेक्टर	१ थान
७	Waist Harness	६ थान	३०	बि.ए.सेट	१ सेट
८	Water Helmet	२ थान	३१	फायर बेल्ट	८ थान
९	River Knife	३ थान	३२	ब्ले ग्लोबस्	२ जोर
१०	Life Jacket Normal	५५ थान	३३	रक हेल्मेट	२ थान
११	गैती	३१ थान	३४	फिगर अफ एट	३ थान
१२	साबेल	१८ थान	३५	आईस एक्स्	२ थान
१३	बेल्चा	२२ थान	३६	ग्री ग्री	१ थान
१४	गम बुट	८ थान	३७	हाईड्रोलिक ह्यान्ड ओपन टुल	१ थान
१५	ladder (भर्याङ)	१ थान	३८	बोल्ड कटर	२ थान
१६	chain saw(चेन स	१थान	३९	रोटेटरी रेस्क्यू स	१ थान
१७	जुमारहरु	४ थान	४०	ईलेक्ट्रिक चेन स	१ थान
१८	ATC gide	२ थान	४१	रेसिप्रोकेटङ स	१ थान
१९	pursice rope(पुर्सिक रोप(	५ थान	४२	रोटेटरी ह्याम्बर ड्रिल	१ थान
२०	फष्टएड किडबक्स	२ थान	४३	स्ट्रेचर	६ थान
२१	सर्च लाईट	१ थान	४४	Small Pully	१ थान
२२	Line Rope	२५०मि.	४५	फायर सुट	८ सेट
२३	Ring Life buoys (Rescue Buoy)	२ थान	४६	फायर पंजा	८ जोर

मानविय सहायता स्थल, जुम्ला

SN	Item Description	Qty	S.N.	Item Description	Qty
1	MSU, wareh, soft wall, 10x32 ALU, OB Wiik/10*24, With set	2	36	Folding Chair	10
2	Pallet jack Hand Manual Forklift 1000Kg capacity	1	37	Cabinet , Filing	1

3	Empty Container 20 foot	4	38	Table folding	4
4	Plastic Pallets	100	39	Dustbin	2
5	Fumigation Sheet (15*30)	2	40	Spiral Note Book A5	20
6	Hand Pallet jack - 3000 kg/ instead 1000 kg	1	41	Stapler Pin no.24/6	5
7	Prefab - kitchen	1	42	Board Marker Snowman	10
8	Ablutions Prefab with accessories	1	43	Calculator MJ 120 Casio	5
9	Prefab - office	2	45	White Board with Stand	1
10	Medicine Kit (First aid bag icine)	4	46	Clip board file	20
11	Toolkits for prefab	1	47	Battery AAA, Maxell	20
12	Aircond for office /living unit	2	48	Battery AA, Maxell	20
13	Generator 16 kva (Wheel Movement)/8KVA	1	49	Water Tank 1000Ltrs	1
14	Fuel Bladder with set 7500 ltrs - includes, pump, pipes etc	1	50	Fobers, Water Purifier Machine	1
15	Fuel dispenser	1	51	Water boiler	1
16	Individual Kit (GO BAG)	4	52	Forks	4
18	Ladders	2	53	Spoons	4
19	Weighing scales 300 kg	1	54	Knives	4
20	Sewing machine	1	55	Tea Cups	4
21	Tarpauline (4*6 m)	10	56	Plates melamine (big size)	5
22	Labour Shoes-Pair	10	57	Cooking pots (pressure cooker 5 ltr)	1
23	Labour Helmet	10	58	Cooking pots (Aluminium Dekchi 10ltrs)- 12 Inch diameter with lid	1
24	Workers Dress	10	59	Pans (Frying pan 32cm) with lid	1
25	Rain Suit	20	60	Portable gas cooking stove (Indian two burner)	1
26	4.5 Kg. Fire Extinguisher (EVERSAFE)	4	61	100 L Refrigerator LG	1
27	9 Kg. ABC Fire Extinguisher	2	62	Water Bucket- 20 Lit	5
28	Fire Extinguisher 50 KG	1	63	Water bucket with Tap & Lid (20-25ltrs)	1
29	Spade with Varnish Ash and Grip	5	64	Water bucket (15 litre no lid)	1
30	Shovel	1	65	Plastic Water mug 1 litre	1
31	Brooms	2	66	Toilet Soap Bar 75-85 Gram)	5
32	Gloves	100	67	Plastic water basin	1
33	Identity Card Holder	20	68	Liquid Soap, dettol	5
34	Safety Belts	2	69	Lypsol antiseptic	11
35	Prolypopelene Rope 8 mm	2	70	Toilet paper (packet	4

तालिम प्राप्त जनशक्ति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा सम्पुर्ण क्लस्टरहरुमा

क.स.	जनशक्तिको प्रकार	उपलब्ध संख्या	क.स.	जनशक्तिको प्रकार	उपलब्ध संख्या
१	प्राथमिक उपचार (जिल्लाभित्र)	६१६	८	लेखा व्यवस्थापन	२
२	जिल्ला विपद् प्रतिकार्य समुह १	१५	९	ट्रेसिङ सेवा	२
३	खानेपानी तथा सरसफाई	११	१०	गाडी चलाउन सक्ने	८
४	मनोसामाजिक परामर्श	५	११	प्रतिवेदन तथा अपिल लेख्न सक्ने	४
५	यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य (एचआइभी र एड्स)	५२	१२	नेतृत्व विकास तथा स्वयंसेवक व्यवस्थापन	२
६	आपत्कालिन जनस्वास्थ्य (आधारभूत)	२८	१३	आपत्कालिन जनस्वास्थ्य (एडभान्स)	५८
७	स्टोर (लजिस्टिक) व्यवस्थापन	३			

६.३ अन्य आवश्यकताहरु र अनुमानित लागत

सामग्री	संख्या	अनुमानित लागत	कैफियत
न्याप्लिङ रोप	२०० मिटर	१ लाख	
न्याप्लिङ पन्जा	५० जोर	५० हजार	
आगलागी रहित पोशाक	१५ सेट	५ लाख २५ हजार	
मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	१० जना	५० हजार	
क्याड्रे स्वयम्सेवक	५० जना	१ लाख	
खाद्य सामग्री	१०० परिवार	१० लाख	
गैरखाद्य सामग्री	२०० परिवार	२० लाख	
अस्थायी सिकाइ केन्द्र	२० वटा	२० लाख	

६.४ आर्थिक स्रोत उपलब्ध हुने विधि संयन्त्र

विपद् व्यवस्थापनमा आईपर्ने खर्चहरूका लागि जिल्ला विपद व्यवस्थापन कोष तथा स्थानीय तहहरुमा विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिएको छ । थप आवश्यकता परिपुर्तिका लागि प्रदेश विपद व्यवस्थापन कोष तथा केन्द्रीय विपद व्यवस्थापन कोषबाट समेत आर्थिक सहयोग माग गर्नका साथै बिकास साझेदारहरुबाट समेत आवश्यक बजेट समेत परिचालन गरिनेछ ।

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको आफनो क्षमताले नभ्याउने भएको अवस्थामा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद/प्रदेश सरकारबाट विपदको घोषणा संगै सहयोग अपिल गरिने छ। सो अपिल पश्चात सरकारी तथा बिकास साझेदारहरु मार्फत् सहयोग संकलन गरी विपद प्रतिकार्यका लागी आवश्यक बन्दोबस्तिका कार्यहरु गरिने छ भने स्थानीय तहमा रहेका आकस्मिक कोष, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष लगायत प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोषको रकम समेत वृद्धि गरी प्रतिकार्यमा परिचालन गर्न पहल गरिने छ ।

७ .अन्य निकायहरुसँगको समन्वय र सहकार्य

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जुम्लाले विभिन्न विषयगत क्षेत्र तथा सरोकारवालाहरुसँग सामान्य अवस्थामा पनि पूर्वतयारीका लागि नियमित आकस्मिक प्रतिकार्यका लागि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, जुम्लाले स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार लगायत संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकायहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत बिकास साझेदारहरुसंग सहयोग, समन्वय र सहकार्यमा वृद्धि गर्ने छ। त्यसै गरी प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकार संग भएका क्षमता तथा साधन स्रोतहरुको प्रयोग मार्फत प्रभावकारी विपद प्रतिकार्य गरिनेछ। आवश्यकता अनुसार विपद प्रतिकार्यमा नीजि तथा सार्वजनिक क्षेत्रलाई समेत सँगै लगिने रणनीति लिनेछ।

८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विपद् प्रतिकार्यलाई समावेशी र प्रतिकार्यका लागि गरिने सम्पुर्ण क्रियाकलापहरुमा लैंङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई उच्च महत्व दिएर प्रतिकार्यको पुर्वतयारीका गतिविधीदेखि नै समावेशीकरणका लागि सबैको समान सहभागीता सुनिश्चित गरिनेछ। राहत वितरण तथा आवास व्यवस्थापनका कार्यहरु संचालन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सुनिश्तिता गरिनेछ। विशेष गरी संरक्षण विषयगत क्षेत्रलाई सशक्त र प्रभावकारी तुल्याईनेछ भने राहत वितरण तथा आवास व्यवस्थापनका कार्यहरु संचालन गर्दा बालमैत्री, महिलामैत्री, अपाङ्गतामैत्री तथा सामाजिक समावेशितालाई सुनिश्तिता गरिनेछ।

९. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइ योजना

९.१ लक्ष्य र सुचक

सि. न	सूचक	आधार रेखा (२०८०)	लक्ष्य (२०८१)
१	जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा विपद्बाट हुने मृत्यु दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	११	०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	५	०
२	जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औषत संख्या	७५०	०
२.२	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	१००	०
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	२००	०
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या	५०	०
३	जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा कूल ग्राहस्थ्य उत्पादनमा विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति (प्रतिशत)	५	०
४	संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरूबीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धिगर्न संयन्त्र विकास गर्ने। (प्रतिशत)	५०	७५
. ५	बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आंकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धिगर्ने		
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	२५	७५

सि. न	सूचक	आधार रेखा (२०८०)	लक्ष्य (२०८१)
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत	५० प्रतिशत (स्थानिय रेडियो र फोन नेटवर्कको कभरेजको आधारमा	७५
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका स्थानीय तहहरू	०	७
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने स्थानीय तहहरु	३	८
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण (प्रतिशत)	५०	१००

(स्रोत : सामुहिक छलफलबाट)

९.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र

यस जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई प्रत्येक वर्ष मनसुन पश्चात समीक्षा गरिने छ। यसरी गरिने समीक्षामा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन, विषयगत क्षेत्रहरुलाई गरेको मार्गदर्शन तथा कार्यमा सहजताका सन्दर्भमा छलफल तथा सम्भावित विपदका कारण हुन सक्ने मानविय तथा आर्थिक क्षति न्युनिकरणमा यस योजनाले कत्तिको सहजता पुऱ्यायो र सुधारका पक्षहरु समेत समेटेर जिल्लाका विषयत क्षेत्रहरुको सक्रियता मानवीय सहयोग पुगाउन सकेको योगदानका बारेमा छलफल गरिने छ।

९.३ क्षमता विकास

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नकालागि विषयगत क्षेत्र तथा क्षेत्रगत निकायहरुको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू गरिनेछ।

(क) विषयगत क्षेत्रहरूलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित आवश्यक अभिमुखिकरण, तालिम, अभ्यास गराइने छ।

(ख) विपद प्रतिकार्य दल - खोज तथा उद्धार, पुर्वसुचना संग सम्बन्धीत जल तथा बर्षा मापक हरु र सरोकारवालाहरुको क्षमता वृद्धि गरिने छ।

(ग) बिषयगत क्षेत्रको क्षमतावृद्धि र आपतकालिन अवस्थाको पुर्वतयारीकालागि वर्षको कम्तीमा १ पटक कृत्रिम घटना अभ्यासहरु संचालन गरिने छ।

९.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण

९.४.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कियाशील हुने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जिल्लास्तरको विपद् व्यवस्थापनकालागि उपलव्ध भौतिक, मानवीय र आर्थिक श्रोतहरुलाई आँकलन गरी साथै नेपाल सरकारको विपद् जोखिम ब्यवस्थापनको रणनीति र उद्धारका न्यूनतम आधारभूत पक्षहरुलाई दृष्टिगत गरी तयार भई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदन भएको हो। जिल्लाभित्र विपद्सम्बन्धी कुनै घटना घटेको जानकारी हुनासाथ यस योजनामा उल्लेखित विषयगत समितिहरु तथा फोकल व्यक्तिहरु र सरोकारवालाहरु स्वतः सक्रिय हुनेछन्।

९.४.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

जिल्लामा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायहरूले विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा आवद्ध रही यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्न सघाउने छन् । साथै गाँउपालिका तथा नगरपालिका र त्यहाँ कार्यरत संघसंस्थाहरूले पनि बिषयगत योजनाहरू कार्यान्वयनगर्न स्वयंसेवक परिचालन गरी आवश्यक सहयोग गर्नेछन् । जिल्ला विपद् प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि जिल्लाका सरोकारवालाहरुसंग समन्वय र सहकार्य जिल्ला विपद् प्रतिकार्य समितिले गर्ने यसको नियमित जानकारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा गरिने छ ।

९.४.३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले यसका पदाधिकारीहरू मध्येबाट उपयुक्त व्यक्तिहरू छनौट गरी एक कार्यदल बनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र अनुगमन गर्नेछ । प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित समीक्षा गरिनेछ । समीक्षाका आधारमा सिकाइलाई मध्यनजर गर्दै अद्यावधिक गरिनेछ । प्रत्येक वर्ष जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था, बिषयगत क्षेत्र अगुवा संस्था तथा अन्य सरोकारवालाहरुको सहयोगमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरिनेछ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदन भई सकेपछि जिल्लाको प्रतिकार्यको औजारको अङ्गको रुपमा रहनेछ ।

१०. अनुसुचीहरु

अनुसुचि १ विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सम्पर्क व्यक्तिहरुको विवरण

१. जिल्लास्तर

सि.नं	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	प्रमुख व्यक्ति	फोन
1	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्र.जि.अ. श्री जयकुमार घिमिरे	9858327777
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, फोकल पर्सन	स.प्र.जि.अ. श्री दत्तराज हमाल	9858320380
2	देवीदत्त गण परिमलाचौर, जुम्ला	श्री हिमालय थापा	087-520199, 9851171033
3	स.प्र.बल नेपाल नं ३३ गण, त्रिपुरा, जुम्ला	स.प्र.उ. लाल बहादुर शाही	087-520503 9851260640
4	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्र.ना.उ. श्री छेदिलाल कामती	087-520113 9858325555
5	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय	रमेश अधिकारी	९८५८३२२०१८
5	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र	प्रमोद बस्नेत	9848236472

२. स्थानीय तह

क्र.सं.	स्थानीय तह	विपद् सम्पर्क व्यक्तिको नाम	पद	सम्पर्क नं.
१	चन्दननाथ नगरपालिका	लक्ष्मीचन्द्र न्यौपान	**विपद् शाखा प्रमुख**	9848300027
२	पातारासी गाउँपालिका	दिप बहादुर महतारा		9848167716
३	गुठीचौर गाउँपालिका	अंम्बर राज गिरि		9858368600
४	हिमा गाउँपालिका	लोक प्रसाद उपाध्याय		9848302062
५	सिंजा गाउँपालिका	धर्मेन्द्र शर्मा		9844874543
६	तातोपानी गाउँपालिका	अँगराज डांगी		9868101947
७	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	दान सिह कार्की		9864357711
८	तिला गाउँपालिका	जग बहादुर बस्नेत		9858366266

अनुसुचि २. विपद प्रतिकार्यका लागि सक्रिय सञ्चार क्षेत्रहरु

क्र.स.	कार्यालय तथा सञ्चार केन्द्र	पद	नाम	सम्पर्क नम्बर
१	रेडियो नेपाल	सम्वाददाता	सागर परियार	९८४८३५७३५९
२	गोरखापत्र दैनिक, उज्यालो नेटवर्क	सम्वाददाता	नेत्र बहादुर शाही	९८४८३००८६८
३	विविसि नेपाली सेवा	सम्वाददाता	कृष्णमाया उपाध्याय	९८४८३१३९२७

४	रेडियो कर्णाली	मेनेजर	गोरख बहादुर थापा	९८५८३२०२३९
५	रेडियो खुला आकास	मेनेजर	मान बहादुर कुँवर	०८७५२००४४, ९८६८३२४३१८
६	रेडियो नारी आवाज	स्टेशन मेनेजर	लक्ष्मी न्यौपाने	९८६९६६४९५९
७	माउण्टेन एफएम	कार्यक्रम संयोजक	नौरते नेपाली	९८४८३१९२०३
८	सिंजाखोला एफएम	प्रमुख	मोहन बिक्रम शाही	९८६४७९६८६२

अनुसुचि ३ जिल्लामा रहेका सुरक्षित स्थानहरु :

क्र.स.	स्थानीय तह	वडा	प्रभावितहरुलाई तत्काल राख्नसक्ने सुरक्षित स्थान	क्षमता
१	चन्दननाथ नगरपालिका	१	जुम्ला एयरपोर्ट	१०० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	२	जुम्ला बुहुमुखी क्यामपस र कर्णाली मा.वि. विद्यालय खेल मैदान	५० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	३	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय खेल मैदान र चेरे चौर	१०० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	४	टुडीखेल मैदान	१०० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	५	सिमचौर मैदान	१०० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	६	जुम्ला बसपार्क	३० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	७	जनता मा.वि र सरस्वती आ.वि. मैदान	५० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	८	भैरव मा.वि., भगवति आ.वि. मैदान	५० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	९	शम्भुनाथ ज्ञानकुञ्ज मा.वि मैदान	५० जना
	चन्दननाथ नगरपालिका	१०	रत्न चुडेश्वर उ.मा.वि, कार्तिकस्वामी आ.वि र जनज्वति मा.वि मैदान	१०० जना
२	पातारासी गाउँपालिका		गा. पा का सार्वजनिक भवन	२० जना
३	गोठीचौर गाउँपालिका	१	खड्क देवि.मा.वि खेल मैदान	२० जना
		२	पञ्चकोशी आ.वि. र हिरा धन्नजय आ.वि. खेल मैदान	५० जना
		३	शंकर देव मा. वि को खेल मैदान	२० जना
		४	सत्यवादी मा.वि. र उखाडी आ.वि खेल मैदान	३० जना
		५	त्रिभुवन मा.वि. र कालिका आवि. खेल मैदान	५० जना
४	हिमा गाउँपालिका		गा. पा का सार्वजनिक भवन, विद्यालय	१०० जना
५	सिंजा गाउँपालिका		गा. पा का सार्वजनिक भवन, विद्यालय	१०० जना
६	तातोपानी गाउँपालिका		गा. पा का सार्वजनिक भवन, विद्यालय	१०० जना
७	कन्कासुन्दरी गाउँपालिका		गा. पा का सार्वजनिक भवन, विद्यालय	१०० जना
८	तिला गाउँपालिका		गा. पा का सार्वजनिक भवन, विद्यालय	१०० जना

अनुसुचि ४ पालिका स्तरमा भएका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरुको सूची

चन्दननाथ नगरपालिका, जुम्ला.

क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था	क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था
१	वेल्चा shovel balcha	६ वटा	राम्रो	९	सेनिटाईजर	५० पिस	राम्रो
२	हेल्मेट Helmet	७ वटा	राम्रो	१०	वन्चरो	१ वटा	राम्रो
३	पन्जा gloves	७ वटा	राम्रो	११	रेनकोट	७ वटा	राम्रो
४	बुट जुता boots	७ वटा	राम्रो	१२	स्प्रे पेन्ट	३ वटा	राम्रो
५	जग र वाल्टी bucket with mug	२ वटा	राम्रो	१३	फाएर स्क्टिजर ABC	१ वटा	म्याद सकिएको
६	डोरी (१००) मि	२ वटा	राम्रो	१४	Heavy lift Air Bag	१ वटा	राम्रो
७	फरुवा	३ वटा	राम्रो	१५	स्पिकरण (साउण्ड सिस्टम)	१ वटा	राम्रो
८	गैटी	१ वटा	राम्रो	१६	सर्जिकल मास्क	२५ प्याकेट	राम्रो

पातारासी गाँउपालिका, जुम्ला.

क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था	क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था
१	बेल्चा	३ वटा	राम्रो	९	मेगाफोन	१ वटा	राम्रो
२	हेलमेट	७ वटा	राम्रो	१०	स्पेयर	१ वटा	राम्रो
३	सिटि	५ वटा	राम्रो	११	फायर एक्सटिङगुईसर	१ वटा	राम्रो
४	गम बुट	३ वटा	राम्रो	१२	रेनकोट	१० वटा	राम्रो
५	डोरी १०० मिटर	१ वटा	राम्रो	१३	रेनबुट	१० वटा	राम्रो
६	स्टेचर	८ वटा	राम्रो	१४	टेन्ट	३ वटा	राम्रो
७	कोदालो	३ वटा	राम्रो	१५	त्रिपाल	१० वटा	राम्रो
८	गैटी	३ वटा	राम्रो	१६	लाईफ ज्याकेट	१० वटा	राम्रो

३ गुठिचौर गाँउपालिका, जुम्ला.

क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था	क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था
१	व्याकुमलोडर	१ वटा	राम्रो	९	लाईफ जाकेट	२ वटा	राम्रो
२	ट्याक्टर	१ वटा	कमजोर	१०	घन	२ वटा	राम्रो
३	फायरग्याँस	१ वटा	राम्रो	११	स्टेचर	२ वटा	राम्रो
४	डोरी नाईलन	१०० मि	राम्रो	१२	रेनकोट	३ वटा	राम्रो
५	गमबुट	२ जोडा	राम्रो	१३	बन्चरो	२ वटा	राम्रो

६	सब्बल	२ वटा	राम्रो	१४	सिट्ठी	२ वटा	राम्रो
७	बेल्चा	२ वटा	राम्रो	१५	पन्जा	२ वटा	राम्रो
८	हेल्मेट	२ वटा					

तातोपानी र तिला गाँउपालिका जुम्ला

S.N.	Description of Asset	Qty	Cond.	S.N.	Description of Asset	Qty	Cond.
1	Steel Cutter Heavy Duty	5 pcs	राम्रो	20	Hand Torch	2 pcs	राम्रो
2	Hammer with Wooden Handle	5 pcs	राम्रो	21	Whistle	14 pcs	राम्रो
3	Pick Axe with Wooden Handle	5 pcs	राम्रो	22	Safety/Visibility Vest	10 pcs	राम्रो
4	Hand Saw, Steel made	5 pcs	राम्रो	23	Tent	3 pcs	राम्रो
5	Wire Cutter	5 pcs	राम्रो	24	Fire Rake	3 pcs	राम्रो
6	Dynamic Rope (10-12mm)	200 m	राम्रो	25	Power chain Saw	1 pcs	राम्रो
7	Static Rope/Climbing Rope Cotton/jute 10-12mm)	200m	राम्रो	26	First Aid Box	3 set	राम्रो
8	Ladder with Slider Aluminium 20-24 ft	2 pcs	राम्रो	27	Life Jacket	15 pcs	राम्रो
9	Hydraulic Jack Capacity 5 Ton	1 pcs	राम्रो	28	Silver Coated Fire Safety Suit	4 pcs	राम्रो
10	Leather Gloves	7 pair	राम्रो	29	Pulley	2 pcs	राम्रो
11	Safety Helmet (Working)	7 pcs	राम्रो	30	Boot	10 pair	राम्रो
12	Shovel with wooden/metal handle	7 pcs	राम्रो	31	Fire Axe Hoe	3 pcs	राम्रो
13	Stretcher (Folding)	5 pcs	राम्रो	32	Fire Swatter	5 pcs	राम्रो
14	Gull 5 Kg	4 pcs	राम्रो	33	Fire Rack Hoe	5 pcs	राम्रो
15	Hand Mic with Battery/Mega phone	1 pcs	राम्रो	34	Water Bottle	10 pcs	राम्रो
16	Head light (with Batteries)	5 pcs	राम्रो	35	Monkey scarcer Gun	3 pcs	राम्रो
17	Tarpaulin	5 pcs	राम्रो	36	Raincoat	10 set	
18	Mattress	5 pcs					
19	Blanket Stretchable	7 pcs					

हिमा गाँउपालिका, जुम्ला.

S.N	Particulars	Unit	Quantity	S.N	Particulars	Unit	Quantity
Relife Materials							
1	Life Jacket/ Life Vest for Adult	PCS.	15	14	Pick-axe (Gaiti) with handle	PCS.	10
2	Nylon Climbing Rope	Bundle	1	15	Axe with handle	PCS.	5
3	Measuring Tape	PCS.	4	16	Sledge Hammer with handle	PCS.	5
4	Telescopic Folding Ladder	PCS.	1	17	Carpenter Hand saw	PCS.	5
5	Safety Helmat	PCS.	10	18	Adjustable (Plumber) Wrench	PCS.	2

6	Safety Glass	PCS.	10	19	Hack saw	PCS.	5
7	Rubber safety Boot	PCS.	5	20	Tool Set Box	Set	2
8	Stretcher	PCS.	5	21	Drill Machine (Cordless)	Set	1
9	Mega Hand Mic	PCS.	3	22	Fire extinguisher	PCS.	2
10	Fire Blanket	PCS.	8	23	Emergency Flash led light (rechargeable)	PCS.	5
11	Metal (GI) Bucket	PCS.	15	24	Utility Gloves (Rubber)	PCS.	24
12	Crowbar (Gal)	PCS.	5	25	Throw Bags (Polythene)	PCS.	3
13	Shoval (Belcha) with handle	PCS.	5	26	Chain Saw	PCS.	2
IT Equipment							
1	Desktop Computer	No.	1	3	External Hand Drive	No.	1
2	Digital display Board	PCS.	1	4	LED TV set	No.	1
LEOC Materials							
1	Computer table	No.	1	5	Notice Board (Softboard)	No.	1
2	Office Table	No.	2	6	White Board	No.	1
3	Office Chair with arm	No.	3	7	Steel Cupboard with shutter	No.	2
4	Office Chair with arm	PCS.	6	8	Steel Rack	No.	2

सिजा गाँउपालिका, जुम्ला.

S.N	Particulars	Unit	Quantity	S.N	Particulars	Unit	Quantity
Relife Materials							
1	Life Jacket/ Life Vest for Adult	PCS.	15	14	Pick-axe (Gaiti) with handle	PCS.	10
2	Nylon Climbing Rope	Bundle	1	15	Axe with handle	PCS.	5
3	Measuring Tape	PCS.	4	16	Sledge Hammer with handle	PCS.	5
4	Telescopic Folding Ladder	PCS.	1	17	Carpenter Hand saw	PCS.	5
5	Safety Helmat	PCS.	10	18	Adjustable (Plumber) Wrench	PCS.	2
6	Safety Glass	PCS.	10	19	Hack saw	PCS.	5
7	Rubber safety Boot	PCS.	5	20	Tool Set Box	Set	2
8	Stretcher	PCS.	4	21	Drill Machine (Cordless)	Set	2
9	Mega Hand Mic	PCS.	3	22	Fire extinguisher	PCS.	2
10	Fire Blanket	PCS.	7	23	Emergency Flash led light (rechargeable)	PCS.	5
11	Metal (GI) Bucket	PCS.	15	24	Utility Gloves (Rubber)	PCS.	24
12	Crowbar (Gal)	PCS.	5	25	Throw Bags (Polythene)	PCS.	3

13	Shoval (Belcha) with handle	PCS.	5	26	Chain Saw	PCS.	2
IT Equipment							
1	Desktop Computer	No.	1	3	External Hand Drive	No.	1
2	Digital display Board	PCS.	1	4	LED TV set	No.	1
LEOC Materials							
1	Computer table	No.	1	5	Notice Board (Softboard)	No.	1
2	Office Table	No.	2	6	White Board	No.	1
3	Office Chair with arm	No.	3	7	Steel Cupboard with shutter	No.	2
4	Office Chair with arm	PCS.	6	8	Steel Rack	No.	2

कनकासुन्दरी गाँउपालिका, जुम्ला.

क्र सं	सामाग्री	विवरण	इकाइ	संख्या
१	टेलिभिजन ३२ इन्च	एल इ डि स्मार्ट	गोटा	१
२	डेस्कटप कम्प्यूटर		गोटा	१
३	डिजिटल क्यामरा	२० मेगा पिक्सल	गोटा	१
४	प्रिन्टरलेजर		गोटा	१
५	एक्स्टर्नल ड्राइभ	१ टि वि	गोटा	१
६	टारपोलिन	१८*१२	गोटा	५०
७	रबर म्याट्रेस	६*४	गोटा	५०
८	लाइभ ज्याकेट		गोटा	१५
९	क्लाइम्विङ रोप	१० एम एम	मिटर	१२०
१०	सेप्टि हेलमेट	निलो	गोटा	१५
११	सेप्टि ग्लास	प्लास्टिक	गोटा	१५
१२	स्ट्रेचर		गोटा	१५
१३	हेन्ड माइक	साइरन सहित	गोटा	१
१४	बाल्टिन	१० लि	गोटा	१०
१५	गल	१।५ मिटर	गोटा	५
१६	फायर एक्टेनगुइसर	४।५ लिटर	गोटा	२
१७	आपतकालिन टर्च लाइट		गोटा	५
१८	मेजरिङ टेप	८ मिटर	गोटा	२
१९	प्राथमिक उपचार बाकस		गोटा	२
२०	टेलिस्कोपिक फाल्डिङ ल्याडर		गोटा	१
२१	फायर ब्लाङकेट		गोटा	२
२२	स्लेज ह्यामर	५ के जि	गोटा	५
२३	कार्पेन्टर ह्यान्ड स	१६ इन्च	गोटा	५

२४	एड्‌चस्टेवल रेन्च	८ इन्च	गोटा	२
२५	ह्याक स		गोटा	५
२६	टुल सेट बक्स	१२ पिस । सेट	सेट	१
२७	बन्चरो	१ केजि	गोटा	५
२८	ड्रिल मेसिन		गोटा	१
२९	थ्रो ब्याग		गोटा	५
३०	चेन स	पेट्रोल	गोटा	१
३१	थरमल गन		गोटा	५

अनुसुचि ५ विभिन्न समयको पूर्वानुमान र सम्भाव्यता स्तरको ट्रिगर मेनु

पूर्वानुमान (समय)	उच्च सम्भाव्यता	मध्यम सम्भाव्यता	न्यून सम्भाव्यता
सिजनल	सामान्य भन्दा माथि	सामान्य	सामान्य भन्दा कम
१५ दिन	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (>७०%)	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (५०(७०)%	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (<५०%)
१० दिन	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (>७०%) वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमिटर भन्दा बढी (>७०%)	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (५०(७०)% वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमिटर भन्दा बढी (५०(७०)% १५० मिलिमिटर भन्दा बढी ९>७०%	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (<५०%) वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमिटर भन्दा बढी ९<५०%0 १५० मिलिमिटर भन्दा बढी (५०(७०)%
३ दिन	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (>७०%) क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी कुनै पनि दिन २४ घण्टा भित्रको वर्षा >१४० मिलिमिटर ३ दिनको संचित वर्षा >१८० मिलिमिटर	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (५०(७०)% क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी कुनै पनि दिन २४ घण्टा भित्रको वर्षा >(६० (१४०) मिलिमिटर ३ दिनको संचित वर्षा >(१४०(१८०) मिलिमिटर	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (<५०%) क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी कुनै पनि दिन २४ घण्टा भित्रको वर्षा <६० मिलिमिटर ३ दिनको संचित वर्षा ६० मिलिमिटर
१ दिन	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (>७०%)	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (५०(७०)%	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली खतरा स्तरको सम्भाव्यता (<५०%)

	क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/गणितीय मौसम भविष्यवाणी वर्षा ९<१४००मिलिमिटर वर्षा निगरानी • >६० मिलिमिटर १ घण्टा • >८० मिलिमिटर ३ घण्टा • >१०० मिलिमिटर ६ घण्टा • >१२० मिलिमिटर १२ घण्टा • >१४० मिलिमिटर २४ घण्टा नदी निगरानी पानीको सतह सतर्कता स्तरभन्दा माथि र बढिरहेको संभाव्य पूर्वानुमान मोडेल पानीको सतह खतराको स्तरभन्दा माथि तथा बढिरहेको (>७०%)	क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी वर्षा >(६०(१४०) मिलिमिटर वर्षा निगरानी • ३०(६० मिलिमिटर १ घण्टा • ६०(८० मिलिमिटर ३ घण्टा • ८०(१०० मिलिमिटर ६ घण्टा • १००(१२० मिलिमिटर १२ घण्टा • १२०(१४०मिलिमिटर २४ घण्टा नदी निगरानी पानीको सतह > सामान्य बढिरहेको पानीको सतह खतराको स्तरभन्दा कम तथा बढिरहेको (५०(७०)%	क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी वर्षा ९श्र६००मिलिमिटर वर्षा निगरानी ९>६००मिलिमिटर नदी निगरानी पानीको सतह सामान्य र स्थिर संभाव्य पूर्वानुमान मोडेल पानीको सतह खतराको स्तरभन्दा कम तथा घटिरहेको (<५०%)

अनुसुचि ६ : जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को कार्यशर्त निर्देश

जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप गर्न जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा जिल्लामा कार्यरत सवै निकायका वीच छलफल गर्न साझा मञ्च प्रदान गरी आवश्यक सहजकर्ताको कार्य गरी यस कार्यमा जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिलाई सहयोग प्रदान गर्नु हो ।

मुख्य भूमीका यसप्रकार हुनेछ :

१. सवै निकायहरुको सहकार्यमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा सहयोग गर्ने ।

२. जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिसंग समन्वय गरी अन्तिम कार्यशाला गर्नु अघि वैठकहरु संचालन गर्ने ।

३. प्राविधिक तथा वित्तिय, द्वितिय स्रोतबाट विपद्सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने वा सहयोग प्रदान गर्ने ।

४. प्रभावकारी प्रतिकार्य पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने

५. गतवर्षमा अनुभवको आधारमा सफलता, चुनौति तथा खाडल पहिचान गर्ने ।

६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृयामा सवै विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरुलगायत अन्य सरोकारवालाहरुको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।

७. अन्तिम कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र जिल्लामा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुमाझ प्रवाह गर्ने । क्षेत्रीय तथा केन्दीय तहमा प्रतिवेदन दिने साथै नपा/गा.पा. स्तरसम्म जानकारी गराउने आदि ।

(स्रोत : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७)

अनुसुचि ७ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति :	गते/महिना/साल :

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य ☐ प्रतिकुल
सदरमुकामबाट अनुमानित दुरी	

मृतकसंख्या	बेपत्तासंख्या	घाइते संख्या	जम्मा प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	जम्मा विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला :	महिला :	महिला :		
पुरुष :	पुरुष :	पुरुष :		
वालवालिका :	वालवालिका :	वालवालिका :		
अन्य :	अन्य :	अन्य :		
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :		

खोज तथा उद्धारको अवस्था	☐ भइरहेको ☐ नभएको

	☐ उद्धार संख्या

विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाँउ/संरचना	☐ विद्यालयः संख्या .... ☐ सार्वजनिक भवन संख्या .... ☐ सडक छेउ संख्या .... ☐ वन क्षेत्रः संख्या .... ☐ आफन्त/छिमेकीः संख्या .... ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या	

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सामान्य अवस्थामा यातायात सेवाको पहुँच ☐ छ ☐ छैन	सवारी साधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्व भएको ☐ अवरुद्व नभएको
नजिकै चालु हेलीप्याडको अवस्था ☐ चालु ☐ अवरुद्व ☐ छैन				

संचार सेवा	☐ अवरुद्व भएको ☐ अवरुद्व नभएको
विधुत सेवा उपलब्ध	☐ अवरुद्व भएको ☐ अवरुद्व नभएको
प्रभावित परिवारको संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या ....) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या ....)
स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या ....) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या......) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने

	भएमा, संख्याः .....
सञ्चालित स्वास्थ्य सेवाकोलागि आवश्यक औषधी	☐ उपलव्ध छ ☐ उपलव्ध छैन
बिद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्या ....
खानेपानीको आपूर्ती	☐ सुचारु (पर्याप्त) (संख्याः ...) ☐ अपरियार्प्त (संख्याः ...) प्रभावित धरधुरी संख्याः ...
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
सामुदायिक भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल ... (विघा / रोपनी
पशु चौपाया क्षति	☐ (अनुमानित संख्या...........)
पंक्षी क्षति	☐ (अनुमानित संख्या...........)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य

	☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या ……)

विशेष आवश्यकता (Special Requrement) भएका प्रभावितहरुको अनुमानित संख्या	
गभर्वती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु (मर्यादा सामग्री (Dignity kit) अन्य सेवा आवश्यक………………………………	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या…………..
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरु	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या……………….
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरु - (जस्तै शैक्षिक तथा वालमैत्री स्थल (Child friendlyspace)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या……………….
ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या……………….
अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या……………….
असहाय/अशक्त विरामीको संख्या: ……………………..	

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरुको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या ………. ☐ आवश्यक नपर्ने	
खाद्य तथा गैरखाद्य सामाग्री	☐ परिवार (Family) टेन्ट संख्या…… ☐ त्रिपाल संख्या….. ☐ गुन्द्री (म्याट्रेस) संख्या…….. ☐ कम्वल संख्या…. ☐ कपडा संख्या….. ☐ भाडाकुँडा संख्या…… ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण…………..कति जना ☐ पिउने पानी……….. ☐ अन्य………….
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
लैङ्गिक हिंसा, यौन हिंसा	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
चोरी, लुटपाट)	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
राहतकालागि नगद सहयोग गर्न उपयुक्त अवस्था	☐ छ ☐ छैन	

५ सूचना संकलनहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर

१.	टोली प्रमुख				
२.	सदस्य				
३.	सदस्य				
४	सदस्य				

६ टोलीको थप Observation

७. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

1= एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।

2= विपद् भएको २४ घण्टा भित्र स्थानिय तह, सम्बन्धित वडा तथा नगरपालिकाका प्रतिनिधि, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।

3= टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्धितिय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना सकंलन गर्नुपर्ने छ । यस टोलीमा तालिम प्राप्त सदस्य सेवक समावेश समेत गरिन सक्नेछ ।

4= प्राप्त सूचनामा द्धिविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।

5= माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।